

BÖRZSÖNYI HELIKON

Irodalmi-művészeti folyóirat

III. évfolyam 7. szám, 2008. július

Egyházy Gábor kerámiája

Tartalom:

- 3. o.: Kirendelés szavak mellé;** (Ketykó István verse)
4.-5. o.: Jégmosoly; (Móritz Mátyás írása)
6. o.: A kocka el van vetve; (Péter Erika verse)
8.-10. o.: Szőlőfürtök 6.; (Borsi István írása)
12. o.: Önirónia; (Nádai Virág verse)
14.-23. o.: A nagyoroszi templom történetéhez; (Végh József képes helytörténeti anyaga)
24.-29. o.: Ami mindent elmond; (Százdi Sztakó Zsolt írása)
30. o.: Viszontlátásra; (Szájbely Zsolt verse)
32.-48. o.: Végvári legendák; (Szabó Zoltán verses történelmi játéka)
50.-60. o.: A sátán és a szajha; (Szőke Mária-Magdolna regényrészlete)
62. o.: Kivonat; (Székács László verse)
64. o.: A délibáb nem látszik közelről; (Hörömpő Gergely verse)
65. o.: Ha a csend dalol; (Pongrácz Ágnes verse)
66.-67. o.: Beszámoló: a Misztrál fesztiválról;
68.-70. o.: Auditor: Póréhagyma, kifli, mustár; Menü, extrák, satöbbi; (Szávai Attila írásai)
72. o.: Programajánló;
73. o.: Pályázat a Jókai díjra;
74. o.: Hírek;
75. o.: Impresszum;

E havi lapszámunkat a *Honton* élő és alkotó *Egyházy Gábor* keramikus művész tárgyainak képeivel díszítettük. Köszönet a képek közlési jogáért! (A Szerk.)

Kerámia tanulmányok: 1998-2000, Crealdé School of art, Orlando, Fl., USA.

Kiállítások:

2001, Crealdé-Orlando, Fl.

2005, Művelődési ház, Sukoró,

2006, József Attila Művelődési központ, Budapest

2007-ben költözik Hontra, ahol a műhelye és galériája van.

Egyedi, korongozott használati és dísz tárgyakat készít.

Felnőtt-, és gyermek kerámia-szakköröket vezet Budapesten a JAMK-ban. Elérhetősége: clayobjects@gmail.com

KETTKÓ ISTVÁN

Kirendelés szavak mellé

Már kaszálják pipacs borította nyaram

fehéren könnyeznek délceg nyárfáim

harmincöt elcsordogált évemmel takaródzom

s a hűvös májusok esti párnáin gyöngyöket hímez

bolond ifjúságom. Ki látott engem , szavak mellé rendelt

pásztort és ki figyelte egybeterelt mondataim ...?

Harmincöt pipacs lobbantotta nyaramra

szerelem-ernyők szállnak

ugatnak feléjük akác állásokból sugár-fegyverek

ütődnek napjaimhoz gyönyörű koppanással

hajtogatok ájult lázasan hárs-hevedereket

érezem harminchatodik nyaram széna-illatát.

Kirendelés szavak mellé - - -

Őrzöm szemem sarkában öreg gőzösök szénporát

átrobognak éveim vágányain füttyös hajnalok

látom vörös nap lebukó fényében

fészükre zuhanni a madarakat

becsapódásaikat a fák zöld sátrai közé -

mormolok magamban lefekvés előtt rövid imát

és érzem , ahogy szemem örökmécseséhez verődnek

apró álom-bogarak.

MÓRITZ MÁTYÁS

Jégmosoly

Bodor Ádámnak

Házuk ablaka egy másik világra nyílt, melyben ők négyen nem voltak többek mint félszeg árnyékfigurák. Ha a szomszédokat megkérdezte volna valaki, mit is tudnak felőlük, legfeljebb megvonják a vállukat, vagy ha beszédes kedvükben találná őket a kérdező, annyit kötnének az orrára, hogy furák, felettébb furák.

A ház lakóit nem rázta meg, ahogy nem is villanyozta fel a tény, hogy beköszöntött a szeptember hava is, hogy az ősz, ha nem is éppen váratlanul, de minden átmenet nélkül megérkezett hozzájuk is. Még egy fél mondatot sem vesztegettek az egészre. Nem érdekelte egyiket sem a langyos este, a sósínû és dértakarta háztetők, ahogy a járdát és az úttestet borító akácfalevelek sem. Pirkadatkor egyikőjük felállt, és becsukta az ablakot. A többiek még csak nem is biccentettek.

Felálltak, és cél nélkül, egyik szobából a másikba kezdtek bolyongani, ha útjuk keresztezték is egymást, vagy félrenéztek, vagy egy-egy betanult szót morogtak a másiknak, aki vagy visszamorgott egy betanult szót, vagy félrenézett, mondjuk pont a tükörrre, amelyben még magát sem ismeri meg, hiszen ősidők óta kancsalít. Ki-ki megfogta a fonákra fordult szoba kilincsét, és visszavonult a saját bejáratú cellájába.

*

Az asszony is lefeküdt, csendben, ahogy a többiek. Nem zokogott már, ki tudja mióta, hiszen szenvedését ahogy más, úgy már ő maga sem tartotta számon. Nem sírta el senkinek, még magának sem a legnagyobb szerelmét, mert ha volt is ilyen, már régen elfelejtette. Sápadt, aszú haját nem csókolta meg senki.

A férfi szelíden és nyugodtan levetkőzött, és még csak arra sem gondolt, hogy egy-egy rokonnal, vagy cimborával, dülledt szemekkel borozzon hajnalig, hogy elmesélje: hogyan szavalt régen verset egy lánynak, hogyan tépett neki rózsát. Még csak sóhajtozni sem volt kedve, hogy aztán a boros abroszra ejtse kopasz fejét nagy bánatában. Inkább elnézte a légyöpöttös tapétát, és a megfakult falképeket.

A fiú nem aludt el rögtön. Egy régi emléket próbált magában felidézni. Egy Magura nevű fülesbaglyot, aki egy süveg alakú halmon lakott a közeli szálerdőben, valami idegen madár elhagyott fészke közelében gubbasztott naphosszat, alkonyatig bármikor meg lehetett látogatni. A fa közelében édesapjával akár egy órát is képesek voltak elüldögeálni a nagy csöndben, a madár nem röppent föl, csak ha durván fölzavarták. De ők csak nézték a félszemmel pislogó baglyot, aztán hazamentek.

A lány, egy sötét sarokban láztól pihegve, csendesen, szemét lehunyva haldoklott. Csikorgó hideg téli délutánokról álmodott, kemény fagyos mezőkkel, keményre fagyott utakkal, udvarokkal. Üres moziteremről, és üres klubhelyiségről, ízetlen bolti málnaszörpről, amit ásványvízzel fog majd inni, egyedül. Pedig valami erősebbet kívánna.

Másnap temetésre voltak hivatalosak mind a négyen. A temetőbe régen nem jártak, pedig ősidők óta ide temetkeztek a falubeliek, -igaz: semmi látványosságot nem ígért. Kapuja a fatemplom mögötti kertből nyílt, és egy kis emelkedő után kezdődött a fejfákkal teletűzdelt rét. Egyszerű, csak ritkán faragott fejfák, korhadó keresztek, bádoggal vértezett, dísztelen, kopott feliratoktól egyhangú, tákolt fadarabok, ferdén metszett, kereszt alakúra összedrótózott fémcsovek, esetlenül domborodó, árvácskával, enciánnal benőtt, púpszerű kicsi hantok. Ez a temető is roppant kövér volt, hiszen évtizedek-évszázadok óta etették csonttal, hússal, agyvelővel, anyákkal, apákkal, és apró gyermekekkel.

A temetőben még a méhek és a darazsak sem dongottak koszorúkat, éneklő torkok nem dagadtak inakban, és a gyászobitás pap is egykedvűen fröcskölte a szentelt vizet. De a koporsó alászállt, és ropogott is a rögöktől. Bár a rokonok egyike sem dörzsölte pirosra szemét, ahogy a szertartás végén sem ültek asztalhoz egy kiadós húsos-boros torra. Egy bicska és irhaszagú vénséget temettek el, akit nem sajnáltak, inkább irigyek voltak rá, hiszen ahogy rebesgették, még Ázsiában is járt, de most még csak viola, és jácint sem virult fölötte.

*

Házuk ablaka is aranylani kezdett, hiszen a tél is beköszöntött. Házuk kéménye még sem pöfékelt, bár a hósík messze selymesen ragyogott már. A téli alkony csendesen leszállt, de a kályha nem égett, és ők sem beszélgettek mellette. A szobákban még csak mécsfény sem lobogott. Ha vendég jönne, csak a hűvös és büszke enyészetet látná, a nyújtózkodó, komor bútorokat. Csak az árnyékok ragyognak, és a nagy ablakok bámulnak sötét szemükkel. A tükör is csak úgy fénylik, mint a befagyott tó. S e tárgyak között a téli hangulatban ülnek ők négyen az asztalnál, szótlánul és mozdulatlanul. Zord gögjük jól illik a házhoz. Azt hinné az ember, hogy nem élnek, hogy szobor mind a négy. Arcukon jégmosoly fut át suhanva, csalfán, -de nem nevetnek, -mert nincs egyiküknek sem szíve.

A szomszédok most még akkora ügyet sem vetnek rájuk, mint általában. Ha kérdezné őket valaki, talán a vállukat sem vonná meg, és ha beszédes kedvében is találná őket bárki, legfeljebb csak széttárnák a kezüket, hogy ők úgy tudták, már nem is élnek, vagy, hogy régen elköltöztek.

Ezüstesőbe szállt le a karácsony, a hóesés sűrű, náluk mégsem zúg a kályha, a lámpafény sem aranylik a kalácson. A férfi és a fiú sem kockázik, ahogy a tejsűrű sem gőzöl. Távoli rokonaikkal sem jönnek össze, ahogy a perceket sem ütik el édes szóval, amíg a tél a megfagyott mezőket karcolja éles, kék körmeivel. A lég sem fenyőszagú, és a sarokba sem bókol a rakott fa, jó barát sem emeli korsóját.

*

Miután lenyelték a mérget, ki-ki megfogta a fonákra fordult szoba kilincset, és visszavonult a saját bejáratú cellájába, és mielőtt örök álomba merültek volna, még megvárták ahogy a havas pusztán, a néma csöndbe helyettük sír föl az égből egy kósza mozdony. Amíg a szomszéd ablakokon kirajzolódtak az árnyékfigurák, akik mind egy áhítatos énekbe kezdtek.

PÉTER ERIKA

A kocka el van vetve (Realista imázs)

Újabban minden átcsoportosul. Az emlékek
kontraszelektáltak, a szavakat szótagokká
mérték, ismétlődnek a miértek, megváltozott
az érték. Akaratlanul is kockáról kockára
kopogok, hiteles hangokat keresve. Mert mit
ér a szó a szavatosságát veszített ezredév
elején, hisz a végét járja minden, amiért
méltó volt élni, és meghalni sem érdemes már.

(2008-07-10)

BORSI ISTVÁN

Szőlőfürtök 6.

Olykor áldott, olykor talán teher, hogy e világ öt érzéki kapuján kitekintve testemből nem látom a valóságomat. Így láthatatlanná váltak mindazok a szálak, melyek összekötik az okot a tapasztalattal. Elfeledtem azt, hogy életre hívott a bennem lévő vágy, hogy szőlőszem lehessen sokadmagammal olyan világban, ahol alig tudunk valamit a vesszönkről, sőt még kevesebbet a gazdánkról. S ha befogadtuk a Föld tápláló erejét, feltöltekeztünk a Fénnyel, amit itt a Nap áraszt felénk, ellenálltunk a romlásnak, édes-mézes zamatú gyümölcsé válunk.

Elfeledtük, hogy sokan közölünk gyümölcsként, saját életükből ismét életet adnak, táplálékot, zamatot, illatot ajándékoznak az embereknek. Elfeledtük, hogy a többség arra hivatott, hogy átalakuljon. A jó gazda, a figyelmes szőlőműves végül betakarít, és a legkülönösebb átváltozást hozza létre a *lé*-nyünk nedvéből. A tápláló, élő Föld vizeiből, az Ég fényéből, a Gazda teremtő gondosságából belőlünk a Bor, a testet gyógyító nedű, felszabadító örömmámor születik. Bor, mely az embernek – felszentelten – felemelő Lélek, hálával, mértékkel fogyasztva gyógyszer, túlzással iszogatva méreg.

Áldott a feledésem, mely így élménnyé íródott. Egykor, gyermekként sikoltozva száguldottam a társaimmal a hullámvasúton a riasztó mélységekbe. Tudván, hogy elkerülhetetlen az újbóli felemelkedés, majd ismét a száguldó sebességű utazás a szakadékba, és végül mindannyian visszatérünk az indulási helyünkre. Hogy felnőtte váltam, a bennem élő gyermek már ritkán ujjong, mikor hív a mélység. Lehet, hogy elfeledtem már az emelkedés bekövetkezését? Vagy nem csupán a látszatvilág hullámvasútjára vágyom? Talán éppen most indul bennem a gondolat, hogy a szokásos járat csak ugyanoda, a földre visz vissza, s az Ég csupán sejtelem marad? Talán van egy állapot, amely a nyugalom és a békesség fényköréből kiindulva, sajátságos, egyéni ösvényén a végtelenig emel? S lehet, ez az az állapot, melyre valamennyiünk lelke öröktől fogva éhez? Lüktet bennem az Élet értelme, vágy az átváltozásra, mikor az egykori szőlőszem borként a Gazda testében áramolva a Valódi Vérére, az Életté lényegül, egyszerre utazva fent és lent, belülről és akár kívülről. Akár úgy, mint szívdobbanás, vagy jókedvet teremtő művészet, dal, vagy összekapcsoló egységélmény, a világokra sugárzó szeretet!

Olykor áldott, olykor súlyos teher az élet. De a málhák csak addig rakódnak, mígnem örömmé válik azt hordozni. Talán eljön az az idő, mikor már kevésbé minősül nehéznek a saját rakomány. Akkor a régi pajtások, a Fájdalom és a Szenvedés egymásnak végső búcsút mondanak. Miként a Test és a Lélek, úgy a Múlandó és az Örökkévaló elválása miatt, már nem egylényegű bennem az Élet. Mikor elköszön az *én a mag*-amtól, egy balesetnél.

A romlatlan Valóság meglátásának ajándéka, hogy a halandósággal, kiszolgáltatottsággal való találkozás alkalmával kell rájönnöm, kivel vagyok azonos. Mikor egy közepes létráról munkám közben, ájultan az alattam lévő betonra zuhantam, a koponyám is eltörött. Az első napról, melyen az intenzív osztályon ápoltak a kórházban, nincs emlék. Sem a mentőről, sem a feleségem, barátaim, munkaadóim kétségbeeséséről sincs emlék. Nem éledtem fel halál közeli tapasztalatra. Mintha nélkülem zajlott volna valami változás az első napokban. Amire emlékezem, az nem Én voltam, hanem a kicsi én, aki csak a testével azonos. Annak ténylegesen voltak panasza. Sőt, ijesztően elveszett volt, szinte eldobott, gusztustalan, újságpapírba csomagolt, szagló, harmadnapos szendvicznek érezte magát. A testben lévő zavarodott erők úgy forgatták fel a gyógyulásra szánt időt, mint a vásott diákok a tanár nélküli lyukasórát. A fájdalom változékony arccal tekintett a fejembe, szívembe, keresve az egyéni lelket, hogy a szenvedéssel találkozhatson. Az azonban nem volt otthon! Elhagyott azonnal, mikor véremlékben feküdtem. Hogy az én, vagy az Én döntésem volt, ma még nem tudom. Vagy azoké, akik lélekben hozzám hajoltak? Kik érezték a test veszélyét, látták és tudták, hogy a mi gondolatunk szerint az élet és a halál vékony mezsgyéjén voltam. Tudom, hogy a múltó testi élet és a sérthetetlen létezés között libegtem akkor.

Alulról segítve és szorgos, hozzáértő kezükkel támogatva egybeszabták azt, amit általában magamnak hiszek. Ők voltak azok, akik a test kitanult szobrászai, az ápolók és orvosok. Míg – utólag tudtam meg – felülről számos ismerős és ismeretlen ember adott támaszt, hívott az életre újra és újra. Az ő dolguk pedig az ima volt. Az ő kérésükre ma én vagyok a válasz. Élek. Még élek.

Mire a lelkem sajátos, személyes része az ágyon fekvő testemre talált, a Fájdalom már kifulladt. Erőtlené vált, így nem találkozott a Szenvedéssel. Helyébe a humor, önirónia érkezett, széles mosolyra derítve a testet, kótyagosságának alkalmából. E pillanattól kezdve éreztem azonos embernek magam azzal, aki a traumatológián fekvő test volt ez idáig. Visszatért a hála, a vidámság és a követelésektől mentes remény. Értelmet és élményt adott minden egyes nap, még az a kivételes és ritka kettő is, mikor valójában elesettnek éreztem magam. Hamar sikerült a torz tükör elől oldalra lépni, mintha a gondviselés nyúlt volna mentő szándékkal könnyedén a hónom alá. Mintha a megromlott látásomat, hallásomat valami precíz irányzék élesítette volna – befelé. Bemutatva azt, hogy ami Valódi, fontos, az *belül és mögötte* található e világnak. Sokféle néven ismeri azt az ember. Ige, igazság, szépség, idea, ok, való, csönd... Ez mind Egy. S ha valami kívülről az emberben elcsendesül, az belülről megismerheti a lényegét. Gondolatokban, mintha beszéltem volna Valakivel. Semmiképpen nem „valamivel”, hiszen forma nélküli, de mégis személyesebb, felemelőbb, sőt meglepőbb, mint bármelyik emberrel való kapcsolat.

Életem eddigi lehetőségeit, és korábbi, vagy a mostani folyamatos választási pontjaimat tekintve, kezdtem érezni és látni a hibátlan számtalan döntésem mögött. Nem is „átértékelés” zajlott le bennem, hanem valódi „értékelés”. Hiszen minden út elvezet valahová. Minden hely ugyanabban a világban van. Minden érzelem, legyen keserű, vagy édes, valódi Élmény. De más néven is hívható: Tapasztalat, Tanulás, Élet, Teljesség...

Egy képzeletbeli erdőben lobogóan sérült szárnyú pillangóként csapongok, mámorító nektárú virágokat termékeny csókolva, kiszolgáltatva töviseknek és az éhes ragadozóknak. Vagy éppen ilyen személyes érzéssel villantom fel magam a legtökéletesebb épségem és szépségem birtokában – szintén pillangóként – emberek ezreinek, egy múzeum vitrinjében, gombostűre szúrva, száz éveken keresztül. Vajon mi értékesebb a választásaim közül? Az-e, mikor bennem buzog a lehetőség, hogy társa lehessen a teremtő erőnek, hogy a virágok magvakkal szórhassák a Földet? Ugyanakkor már azelőtt reggelije is lehetek egy szitakötőnek, vagy csaphat sziklákhöz a viharos szél, hogy megismerhettem volna a szerelmet. Vagy értékesebb-e az az állapot, mikor a falánk kártevőből bábosodott lényként a test halálára ébredek egy rovargyűjtő gázos üvegében? Hiszen így tudom megmutatni azt a tökéletességemet, milyen, mikor még nem érint meg a világ. Azt, milyennek álmodtam meg magamat. És az emberek gyönyörködhetnek az álmaim szépségében. De csak akkor, ha be is mutatnak nekik.

Más alkalommal pedig a képzeletemben, az életem munkájával elkészítettem a világ legszebb hegedűjének a mását. Én, hogy előbb végezzek, tömör fából készítettem utánzatot. Csillogó szépségű lett, végül fel is húroztam azt. Ám, amikor valaki az enyém mellett lévő eredetét megszólaltatta, az enyém nem rezonált együtt vele. A vonóval próbálkoztam, a hangja élettelen és tompa volt, csak borzolta a kedélyemet. Ahogy tanácstalanul szemléltem a hibás hegedűmet, a másik zenész megkocogtatta mindkettőt. Az övé sokáig zengően koppant, az enyém tompán puffant. E pillanatban értettem meg az üzenetét. A valódi hangzashoz nem a külsőség a fontos, hanem az, hogy belül *üres* legyen! Tudtam, hogy csak makettet csináltam, s ha a valódira vágyom, a rontottat nem tudom felhasználni. Útra kell kelnem, mint ahogy Stradivari tette, kiválasztani a lábon álló fák közül azt, amelyben már benne várakozik a legszebb dal ígérete. Évek múltán létrehozni a hegedű belsejében azt az ürességet, melyben a világ dalos lelke otthonra lel. Aki művész, az épp ilyen „ürességgel” játszik rajta!

E világ mindenhol hullámvasúttal teli. Fent és lent. Kilégzés, belégzés. Fény és árnyék. E tapasztalás legfőbb értéke, hogy bár *látszólag* először elvált jobbra és rosszabbra. Hidegre-melegre. És mindez - ajándék! Azért, hogy megismerhessem *magam*. Ajándék, mert azért kaptam az Őrzők kegyelmét, hogy ne csak álmodjam a létezés természetében oly illékony világot, hanem meg is teremthessem azt. Akár jól, vagy rosszul. Ahogy képes vagyok. Hogy keressem azt a lehetőséget, hogy ott legyek, amiről a lélek bennem álmodott, még születésem előtt a Könyvtárlány társaságában. Vagyok egy szem szőlőként, vagy dús fürtként, vagy tökeként, vagy zamatos borként. Mert jöttem - a Fényőrfáról indulva -, hogy nevem lehessen, ne csak egyik legyek a végtelen sokaságú Lélek között.

És vagyok, hogy elvessem nevem, hogy visszatértemkor kövessem azt az utat, melyet a Teremtő Fényt sugárzó Tavaszlény hagyott maga után mindenkinek.

Szemem még csukva a Valóság előtt. De lelkem lát. Látja azokat a szálakat, melyek összekötik az imákat az Égben, életsugárként visszahullva a földre, az Őrzők szeretetével ragyogóan feldíszítve. Látja azokat a szálakat is, melyek a legnagyobb, fáradtságos kihívásokhoz terelnek, vagy a legnagyobb ajándékokhoz, a szeretethez és a kegyelemhez vezetnek. Eki nem nyíló szemem látja azt a Szeretettforrást, mely egyetlen csodás italt áraszt, valamennyi világ valamennyi szomjazójának. Egyetlen ízt adva a kicsiny bohóc Léleknek, Istvánnak, az Őrzőknek, a Fénylénynek.

Mert a titok, hogy az íz soha sem változik! Csakis az ízelelő!

2008. 07. 30. ISTI.

(Mielőbbi-, és teljes gyógyulást kívánok állandó szerzőnknek, Borsi Istvánnak, Istinek! Mert a történetében leírt, átélt élmények sajnos valóságosak, sérülése valóban megtörtént! A Szerk.)

NÁDAI VIRÁG

Önirónia

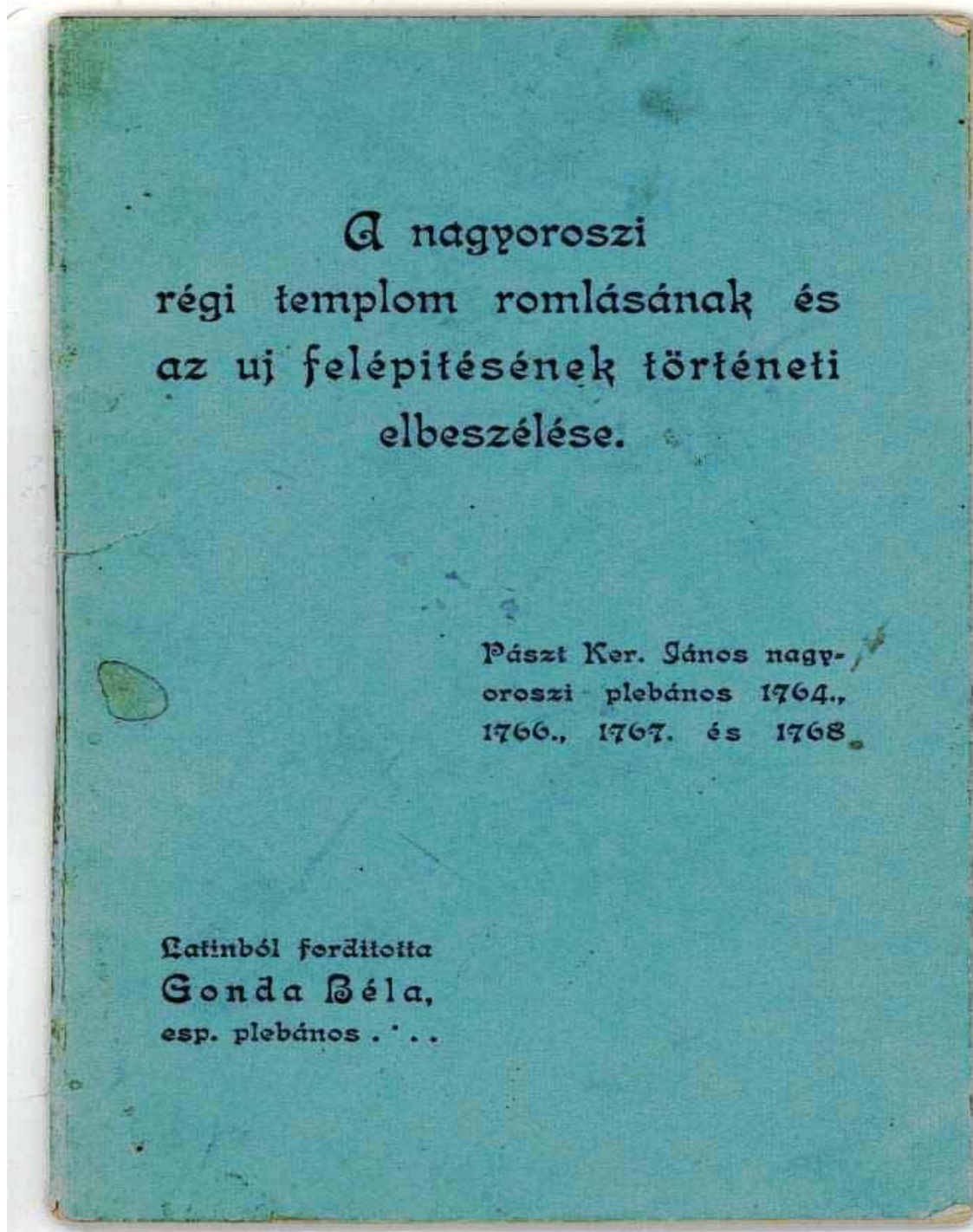
Ha azt kérnéd, hogy legyek
önirónikus, félek,
hogy az inkább fájdalmas
siránkozássá válna,
és tudom, mennyire el-
ítélendőnek tartod
a csöpögős, édeskés
nyavalygást, mire pedig
minden okom meglenne.
Értelme nincs tagadni,
hogy csak egy fáradt, öreg,
terméketlen nő vagyok,
akinek se karrier,
se gyerek, de még csak egy
értelmes emberi szó
se jut. És akkor újra
teljesen jogosan fel-
tehetnéd a kérdést: az
(ön)irónia hol marad?

VÉGH JÓZSEF

A nagyoroszi templom történetéhez

Egy igazi ritkaság került elő. Egy apró füzetecske, melyet 1964-ban írt Pászt Ker. János nagyoroszi plébános, s melyben szemléletesen leírja a nagyoroszi régi templom pusztulását és az új építését. A latin nyelven írt feljegyzés fennmarad, majd 1912-ben Gonda Béla, akkori esperes-plébános fordította le, s adta ki nyomtatásban.

"1764-ik évben befejezve a húsvéti idő lelki teendőit, május 8-ára az én nagyon kedves szomszédom nagyon tisztelendő Frivaldszky János drégelypalánki plebános, kinek barátsága minden egyéb jó tulajdonságait messze felülmúlta, az ő szőlőházába ebédre hívott meg. Hogy ezen baráti meghívásnak eleget tegyek és a magam és az ott összegyűlt vendégek kedélyét felvidítsam, kocsimra ültettem a zenészeket és úgy érkezünk meg a Gáspár-lakhoz a drégelypalánki szőlőkebe; itt azonban senkit sem találtunk, ki szívesen fogadott és üdvözölt volna.

Ez vagy azért történt, mert nem bíztak az én ígéretemben, — pedig én különösen ilyen alkalmakkor szavamnak Úra szoktam lenni — vagy pedig azért, mert a gazdaszszony otthon nem volt készen az ebédvel. Mit tegyek most azon tanakodtam. Bementem a hajlékba és elküldtem József kocsisomat, jelentse kedves házi gazdánknak, hogy őt és többi kedves vendégeit a szőlők között várom. Ő megsürgette a gazdasszonyt, összeszedte vendégeit és a káplán Urat, azonnal jött. Kölcsönös üdvözlések után elbeszélgettünk, míg az ebéd megérkezett, asztalt terítették és ebédhez ültünk, mely alatt társalogtunk, mint ilyenkor szokás. Mikor aztán többen közülünk a hosszú ülést megunták, felkeltünk, hálát adtunk az Istennek, megköszöntük házigazdánknak, aztán leültünk kártyázni.

A mi aznapi szórakozásunkat megirigyelték az egek, mert amíg egy ideig változó szerencsével játszottunk, a megváltozott levegő nyugatról nagy vihar előjeleit mutatta. Távoli morgás a levegőben, a hegyek mögül emelkedő felhők, melyek a napot elfődték, a cikázó villámok elvakítottak annyira, hogy mi nem a melegtől, hanem a félelemtől izzadtunk. Hogy pedig a veszedelmet elkerüljük, mindannyian hazasiettünk. A háziurat és káplánját elcsaltam magammal Nagyorosziba, részben, hogy vendégszeretetét viszonozzam, részben, hogy a viharban vigasztalóim legyenek.

A baj, melytől féltünk, lépésről-lépésre követett bennünket. Alig szálltunk le a kocsiról, elvégeztük hátralévő imánkat, mikor vacsorához akarunk ülni, egy irtóztató dörrenés, mi a befüggönyözött ablakok mellett Istennek ajánljuk lelkünket, lelkendezve szalad a szomszédból egy ifjú, jelenti, hogy a templom tornyába ütött a villám. E hír hallatára elhalványodtunk, szívünk erősen vert, térdeink remegtek és mikor az első ijedségtől kissé magunkhoz tértünk, látjuk, hogy a torony keresztje, mely kénnel volt beerősítve, az égő folyadékot úgy hánnya magából, mint valami tűzijáték és ez a tetőt meggyújtotta, ahonnan a tűz terjedt tovább.

A harang félreveretése után első dolgom volt a szentséget és szent edényeket megmenteni, de midőn a temető kerítéskapuján bementem, egy új villámlás és dörrenés megfosztott szemem világától és hosszú ideig nem tudtam tovább menni. Midőn ismét visszanyertem szemem világát, kerestem a templomkulcsokat, melyek az egyházfinál szoktak őriztetni, a lámpást a drégelypalánki káplán kezébe adtam és ennek, világítása mellett beléptünk a templomba. Én a tabernaculumból az áldoztató kelyhet (ciborium) és a szentségtartót (monstrantia) vettem magamhoz, a káplán pedig a sekrestyében a kelyheket, az egyháziak a ruhákat szedték. Össze és vittük előbb lakásomra, de mert itt sem találtam a tűztől biztosnak a helyet, pinczémbé. Így legnagyobb sajnálatomra az urak Ura Bachus helyén kénytelen volt az éjjelt tölteni.

Míg mi ezt elvégeztük, a nép a zászlókat és mozgatható bútorokat mentette meg. Voltak, kik a harangokat is meg akarták menteni, de mert a toronyfeljárás gyenge volt és a sötétség nagy, ezt nehogy emberélet essék áldozatul, nem engedtem. Jóllehet ily esetben nagyon elővigyázónak kell lenni, mégis megessék, hogy egy katona Glazel Mátyás szögbe lépett a mentés alkalmával és társai, a mily szomorú épp oly nevetséges, nem a talpán, hol a szög feje volt, hanem a lábfejen a szög hegyét húzták, hogy eltávolítsák. Az óra 10-et ütött, hogy aztán örökre elhallgasson, mert a tűz már a toronyról a templomtetőre is átment. Ekkor jött gyors hírnök Drégelypalánkról, hogy a villám a tornyot ott is meggyújtotta, így lettünk ebben is társak.

Hogy mennyire levert engem az eset, csak az tudja, a ki ilyet már átélt. — Palánkon a templomot megmentették, csak a torony égett el, de én templom nélkül maradtam és méltán, mert nem sokkal előbb azt kértem. De miért? Röviden elmondom. A templom 10 öl hosszú, 6 öl széles, 3 öl magas volt. A torony 1740. évben Sz. Tamás előestéjén a szél által megrongáltatott és a legnagyobb veszélyvel fenyegette a templomot és a benne levőket. 1700 forintot gyűjtöttem takarékossgommal a templomnak, meg akartam csináltatni a tornyot, rendbe hozni a templomot, de azok, kik segíteni lettek volna hivatva tervem keresztülvitelében, hallani sem akartak róla. Ezért kértem tüzet az Égből. Ez a régi templom pusztulásának története.

Két óra volt, mikor nyugalomra térhettünk, hogy reggel ismét dolgozhassuk, a még tüzes zsarátnokot elolthassuk. Összeszedtünk 541 font harangérczet, ennyi volt a nagy harang súlya, a 3 kisebb elveszett. A toronyóra a tűztől sokat szenvedett, de nem annyit, hogy kijavítani ne lehessen. Nagyon nehéz volt a csendet elviselni, mikor hozzá voltunk szokva a harangozáshoz és az óraütéshez, miért is ez volt első gondunk. Palánkon megláttam egy kis harangot körülbelül 30 font súlyban, ezt elkértem, az urasági udvarban rögtönzött állványra felakasztattam és két hónapig ez segített ki.

Ezalatt elkészült a Budai harangöntőnél 3 harang 321,154 és 58 font, ezekért odaadtuk az 541 font összeszedett érczet és 155 frt és 50 krt. A templomkerítés előtt készítettünk haranglábat és ott helyeztük el addig, míg a tornyot be tudjuk fedni, ami 1765. májusban megtörtént és ide helyeztük el a harangokat, a Balassagyarmaton megjavított toronyórát, a melynek gondozását továbbra is a város viselte. — Az óragondozónak évente 8 forintot fizetett a város.

A templom kitisztítása után miután a bútorokat a sekrestyébe és szentélybe elhelyeztük, melyet a Veczén összekoldult szalmával fedtünk, július hó kezdetén méltóságos gróf Stahrenberg József úrhoz mint kegyes patrónusunkhoz Pozsonyba utaztam. Leírtam a templom veszedelmét és azt hogy alkalmasabb hely új templom építéshez nem található, mint azon tér, mely az urasági kastély és a plébánia között van. Ezen helyet nemcsak átengedte, hanem átengedte tégláégető kemenczéjét és a szükséges faanyagot az orosz erdőkből. Ki volt boldogabb Pászt Jánosnál? Ha 100 drb aranyat kaptam volna ajándékba, nem örültem volna jobban mint ezen helynek. Örömem nem volt ok nélküli, ha valaki összehasonlítja a régi templom helyét az ujjal.

A pozsonyi országgyűlésen időző általános érseki helytartót gróf Berchtold Ferencz püspököt kerestem fel azután és kértem, hogy mert a templom falait szét kell szednünk, engedje meg, hogy egy nagyoroszi pajtában végezhessem az isteni tiszteletet. Sokkal nehezebb volt ez, mint gondoltam. A vicarius hallani sem akart róla, mert úgymond annál serényebbek lesznek az építésnél a hívek, minél többet kell szenvedniök. Így 1764. május 11-étől egész az év végéig kellett tűrni a híveknek a nap hevét, az esőt és szelet. Ősszel indokolt felterjesztést tettem gróf Stahrenberg útján az általános érseki helynökhöz, melyre a következő levelet kaptam:

Tisztelendő Úr!

Krisztusban testvér.

Engedve méltóságos gróf Stahrenberg József úr nagyoroszi tiszteletreméltó kegyura óhajlásának, megengedem, hogy a torony épségben tartása mellett a régi templom és temetőkerítés leromboltassék és a kitűzött helyen, melyet alkalmasabbnak állítanak, új templom alapjából építtessék. Megengedem továbbá, hogy, mert a régi templom úgy sem alkalmas isteni tisztelet tartására, mindaddig, míg az új templom felépül, valamely más alkalmas helyen végeztessék az isteni tisztelet. Azt azonban uraságnak meghagyom, hogy az isteni tisztelet céljára kiválasztott hely kellőleg kitisztíttassék, onnan minden világi távoltartassék, miért is az isteni tisztelet idején kívül mindig zárva tartassék. Egyébként vagyok

Nagyszombat, 1765. január 1-én
jóakaró testvére Krisztusban
gróf Berchtold Ferencz,
vicarius generalis.

Ezen levél értelmében 1765 elejétől Sigmondovics András úr pajtájában, mely a nagyoroszi kertek megett kerítéssel körülvéve és kitisztítva volt, tartatott az isteni tisztelet egész 1766 december 3-áig, különösen esős és meleg időben. Mikor az eső és meleg engedte a szegények házában hol a szentség is őriztetett (torony alja).

1776 tavaszán midőn az őszi és téli sok eső miatt támadt nagy sár száradni kezdett, megkezdtük a kőhordást a templomhoz, Petényből hoztunk meszet, téglát is kezdtünk égetni. Liptóból száraz zszindelyt, fenyőfa szarufákat hozattunk, hogy ne legyen hátra más, mint a munkát megkezdeni. De sajnos midőn minden megvolt, sokaknál nem volt meg a kedv dolgozni, voltak, kik a sürgős mezei munkára hivatkoztak, voltak kik a régi templomot akarták csak kijavítani. Így a templomépítés kedvezőbb időre halasztatott. A míg az én híveim a mezei munkával foglalkoznak, én is teszek egy kitérést és örök emlékezet okáért ide jegyzem rövidesen a Stahrenberg család érdemeit.

Tudd meg tehát jóakaró olvasó, hogy a hatvani prépostságot, melyet a háborúk eltemettek, visszaadtván hazánkknak a béke, a Stahrenberg család bőkezűsége támasztotta új életre. Gundakerus Tamás Stabrenbergi gróf kegyelmes úr a bécsi udvar nagy minisztere a mostani gróf Stahrenberg József őse részben alapított, részben alapjában helyreállított. Tudd meg olvasó, hogy a hatvani kapuczinus atyák házáat a hozzáépített templommal alapjából a nevezett nagy grófi család bőkezűsége létesítette, részint a IV-ik, részint az V-ik században.

Az ezüst szentségtartót és áldoztató kelyhet, melyet még most is használ a nagyoroszi templom, ezen kegyelmes Gróf jámborságának köszönheti, épen úgy mint a nagymarosi templom több éves rombaheverése után drága tetejét és innen a kálvinista pap kiűzetését. Behozta uradalmaiba azon szigorú rendelkezést, hogy alattvalóinak nem volt szabad más vallású idegeneket behozni az uradalomba. Innen az ő másvallású jobbágyai, mert nem találtak otthon hitsorsos házasfeleket, katolikusokká lettek és katolikusokkal házasodtak össze. A legjobb ősnék nyomdokait követték Gundakerus Ferencz úr őkegyelmességének unokái Gundakerus Ottó és József stahrenbergi grófok. Ősük halála után 1746-ban a birtokokat örökölvén, legszentebb kötelességüknek tartották az igaz hitet és az Isten dicsőségét előmozdítani. Tanúsítják ezt a kálvinisták eltörlése kisoroszi uradalmából és az ott Saját költségükön alajából épített díszes templom. Azt hiszem többet is tettek volna, de mert semmi sem állandó a földön, a nagy kiterjedésű Stahrenberg uradalmakból csak az egy nagyoroszi város maradt meg. De még ezen szűk határok között sem szűnt meg jól tenni, a mint azt a mostani nagyoroszi templom bizonyítja. Gondoskodott arról, hogy tejben-vajban soha se szenvedjen szükségét a nagyoroszi plébánia, 12 szekér szénát évenként kegyesen adományozott a plébániának, mit én azzal viszonztam, hogy hálám kifejezéseül évenként ünnepélyes szentmisét végeztem öméltósága mindennemű lelki és testi jóvoltáért. Ezen kitérés után, térjünk vissza a tárgyra.

1765. évben a mezei munkák végeztével, október hóban a templom alapjának ásása megkezdődött és 8 nap alatt körös-körül kész volt a 6 láb mély alapgödör és a kőművesek megkezdették az alapépítést, kihagyva a szentély közepén az alapkőnek a helyét, mert az alapkőszentelés csak két hét múlva október 20.án pünkösöd után 21-ik vasárnap történt meg. A szertartást végezte nagyontisztelendő Andinecz György balassagyarmati plébános ker. esperes, jelen voltak Fischer György uradalmi tisztt, karing és stórával Okolicsányi László vadkerti, Despot Ádám borsosberénykei, Frivaldszky János drégelypalánki és én mint nagyoroszi plébánosok, Tersztyánszky Sándor kőkeszi kiérd. plébános, Madarász József palánki, Skrabák György balassagyarmati káplánok és Bíró Lajos Sz.-Ferenczrendi házfőnök. Elvégződván a szertartás én a nagy néptömeghez a következő beszédet intéztem:

„Nagy léssen ez utolsó háznak dicsősége, nagyobb hogysen az első.” Aggeus próféta II. 10. Etlévn a zsidók (azaz a Juda és Benjamin házai) Babiloniában való fogságuknak esztendei, Cyrus a Perzsák királyának lelke Istentől felindított ügy, hogy őket nemcsak szabadon bocsájtotta országukba, hanem visszaadván a jeruzsálemi tűzzel elpusztult templomnak drága edényeit, meg is parancsolta, hogy azon isteni házat érdeme szerint és méltóképen felépíttessék. Hazájukba való megtérésüknek második esztendejében tehát, ők felmenvén a templom helyére, annak fundamentumit rakják, vizsik vala fel oly czeremóniával és pompával, oly trombiták harsogásával, czimbalinok és más muzikaszerszámok harsogásával és zoltározásokkal, hogy az egész nép nagy örömeben ezen az Úr templomának fundáltatásán nagyon örült legyen. A mi ezt a nép közönséges örömet szomoríthatta volna, először az volt: hogy sokan a papok és leviták közül, de még az atyák fejedelmi s a vének is, akik a fogság előtt látták még az első templomot, azaz a Salamonét az ő dicsőségében egyfelől, másfelől pedig e másodiknak amahhoz képest való csekély ábrázolását delineaációját, sírva fakadtak legyen. A mi pedig őket valóban meg is szomorította, másodsor az volt: hogy a szomszéd szamaritanusok magukat bé akarván társul tolni a templom épületében és bé nem fogadtatván, a zsidók ellen való holmi árulkodásokkal Artaxerxes király előtt az templom épületének folytatását meggátolták úgy annyira, hogy félben szakíttatván a templom épülete mintegy 10 vagy 11 esztendeig függőben maradt vagy hogy a zsidók nem akartak emberi tekintetből az előbbeni Cyrus királynak engedelmével az új Artaxerxes királynak tilalma ellen élni, vagy hogy az időnek alkalmatosságával élvén, kiki inkább a maga portájának, házának s gazdaságának fundálásán és öregbítésén iparkodott.

Ezt a háza építésében való hosszú szundikálását népének, nem szívelhetvén a felséges Úr Isten, elküldé Aggaeus prófétát Zorobabelhez, a zsidók hadnagyához és az úgy neveztetett Jézushoz, a főpaphoz, az ő igéjével. S mit profetala, mit predikala nekik Aggaeus? Halljátok szóról-szóra való igéjét: Ez a nép azt mondja: Nem jött el még az ideje az Úr háza építésének. Vajjon vagyon-e nektek időtök, hogy menyezetes házakban lakjatok és ez a ház pusztá? Gondoljátok meg szívetek szerint a ti Utaitokat. Sokat vetettetek és keveset hordottatok be: ettetek és meg nem elégedtetek, befödtétek magatokat és meg sem melegültetek és aki a jutalmát egybegyűjtötte, lyukas zacskóba tette azt. Gondoljátok meg szíveitek szerint a ti utaitokat: menjetek fel a hegyre, hordjatok fákat és építsétek meg a házat és kedves leszen nekem és megdicsőitem úgymond az Úr. Többre néztetek és íme kevesebb lett és bevittétek a házba és én kifűjtam azt: mi okért, úgrynond a seregek ura? Mert az éti házam pusztá és ti siettetek kiki az ő házába. Az okáért ti miattatok megtiltattak az egek, hogy ne adnának harmatot és a föld megtiltattott, hogy ne termené meg az ő gyümölcsét. És szárazságot hittam a földre és a hegyekre, és a búzára és a borra és az olajra és valamit a föld terem és az emberekre és a barmokra és minden kézi munkára.

És meghallá Zorobabel a Zalatiel fia és Jézus a Josedek fia a főpap és a népnek minden maradéki az ő Úruk Istenük szavát és az Aggaeus próféta igéit, a mint ötöt küldötte az ő Úruk Istenök ő hozzájuk és megfélemlék a nép az Úr országától. És felbátorítá az Úr Zorobabelnek a Zalatiel fiának a Juda hadnagyának lelkét és Jézusnak a Josedek fiának a főpapnak lelkét és az egész nép ivadéknak lelkét és bemennének és munkálkodnának a seregek Úrának az ő Istenöknek házában.

Szólj Zorobábelnek a Zalatiel fiának a Juda hadnagyának és Jézusnak a Josedek fiának a főpapnak és a többi népnek mondván: kicsoda maradt meg köztetek a ki látta ezt a házat az ő első dicsőségében? és ezt mint látjátok ti most? vajjon nem olyan-e mintha nem volna a ti szemeitek előtt. És most erősödjél meg Zorobábel úgymond az Úr és erősödjél meg Jézus Josedek fia főpap és erősödjél meg a földnek minden népe, úgymond a seregek Úra és cselekedjétek meg mert én veletek vagyok, úgy mond a seregek ura. Nagy leszen ez utolsó háznak dicsősége, nagyobb hogysen az elsőé. És megindítok minden nemzetségeket: és első a ki kívántatott minden nemzetségektől és betöltöm e házat dicsőséggel úgymond a seregek ura. Szerencsés zsidóság! ha megtudta volna az ő látogatásának napját becsülni, mert ez volt az az Isten háza, a kit a világ megváltója méltóztatott maga szentséges személyével meglátogatni, abban tanítani és maga csoda hatalmát megmutatni, kikkel Salamon temploma annál dicsőségesebb volt legyen is mind nem dicsekedhetik és szint azért jól jövendölte a próféta, hogy: nagy leszen ez utolsó háznak dicsősége, nagyobb, hogysen az elsőé.

Most már legyen szabad kis dolgot nagyhoz tennem és egy csekély mezővároskát egész országhoz hasonlítanom: sokkal szerencsésebbek vagyunk mi nagyorosziak, mert a mi sorsunkat illeti, Istennek hála, rabok nem vagyunk, a mint Juda és Benjamin háza vala Babyloniában; hogy pedig Úrat, királyt szolgálunk, azzal tartozunk és Isten akarja: hogy kiki nagyobb urat ismerjen magánál.

De a mi templomunk is dicsőségesebben pusztult el mint a jeruzsálemieké. Mert amint magatok láttátok, nem valami emberi ellenségnek, kinek eleit lehetett volna venni, tüzes haragja gyújtotta meg, mint a Salamonét, hanem ő maga a véghetetlen erejű, vehető és adható, megsebesíthető és gyógyítható, büntethető s kegyelmezhető, megszorítható és megvizsgálható Felső Istennek tüzes nyila, melynek ellene nem állhatni, ütötte meg. Templomunktól eképen megfosztván, felindította az Úr Isten a mi Cyrusunknak is a mélt. gróf Stahrenberg Józsefnek kegyes földes urunknak lelkét, hogy nemcsak e tetszetős, kellemetes új helyet, a melyen állunk, a templom számára ki jegyezni, hanem azt téglavetőivel és erdeiből kitelhető mind kemenczébe, mind épületre szükséges fával megsegíteni is nagy kegyesen méltóztatott. Kiért is kérjük Istent, hogy hosszú életűvé tegye önagyságát (Éljen) hogy azon említett mélt. Grófunk Önagysága ez épületben tovább is segítsen (Éljen), hogy ebben mennél hamarébb imádkozhasson (Éljen).

A mi illeti a mi Istenházunk fundamentumát azokat főkövivel együtt, mi is e jelenlévő órában víg szóval, zsoltározásokkal, könyörgésekkel és énekszóval megszenteltük. Csakhogy mi az, mi szívünk vidámságát is megháboríthatná, az hogy találtattak közülünk is némely samaritánusok, de nem akik bé akarnák magukat a templom építéséhez tolni, hanem akik attól inkább elhúzni kívánnák magukat, olyak, akik a kijegyzett templom helyét kárpálják, szólnak, ócsárolják. Akik pedig valóban meg is szomorítanak bennünket, azok akik tekintvén egyfelül az elpusztult Isten házában még fenn álló falait, azokon mintegy szánakodnak s azt mondják: csak ezeket kellenék beföldnünk, ezek között is elférnénk, itt is meghallgatja az Úr Isten imádságunkat stb., másfelől pedig vetvén szemeket az új templomnak fundamentumára nagy ijedve felkiáltanak Jakab patriarchával: Mily rettenetes ez a hely, de nem azért, mert nincsen itten egyéb, hanem az Isten háza és a menyország kapuja, hanem azért, mert sokban fog ennek építése telnünk és nincsen hozzá költségünk. Amazok sajnálják munkájokat, emezek kézi munkájok mellett erszényeket is féltik. Szóval mind a két felekezet úgy látszik, mintha azt mondaná a Juda népével: nem jött még el ideje az Úr háza építésének, időről-időre húzni, halasztani akarnák az Úr házában felállítását.

Ah Istennek sz. prófétája Aggaeus! támadj fel halotti porodból, predikálj, jövendelj eféle ok nélkül aggódó nemzetnek mondjad nekik: ám tinektek eljött időtök, hogy bepadlásolt fedett kőkéményes és kályhás házakban lakjatok, az Úr háza pedig pusztá maradjon? mondjad nekik: hogy aki meghúzza akár dologból, akár pénzből álló segítségét az Úr házában épületétől a seregek ura is meghúzza az ő áldását a féle emberek kezének munkájától, juttasd eszökbe és vesd szemekre, hogy tavaly a gabonában bő áldások levén, midőn egy Öreg harangnak öntésére száz szem búzából és zabból csak 5 szemet akarnánk pótolni és ők erre nem állottak, mi hasznát tapasztalták szűkkezűségüknek vagy inkább fősვნységüknek? nemde némelyeknek vermét a víz fölvette és így ötön százat vesztek? Másoknak a jégeső szőlőjüket duplán megtizedelte; az idén pedig az időnek mostohasága mezeinket és a ragya szölleinket ugyancsak érezhetőképen megsanyarította s megvesztegette; sokra néztünk kívül a mezőn és íme kevésb lett, behordtuk, eltakarítottuk és az Úr kifújta azt.

De ámbár a prófétát halottaiból fel nem támaszthatom, fenmaradnak mindazáltal az ő igéi, a kiket már egyszer felolvastam: mert az én házam pusztá s ti kiki siettek magatok házába, az okáért timiattatok meg. tiltattak az egek, hogy ne adnának

harmatot és a föld megtiltatott, hogy ne teremné az ő gyümölcsét, és szárazságot hittam a földre és a hegyekre és a búzára és a borra és az olajra és valamit a föld terem és az emberekre és a barmokra és minden kézi munkára. Kedves Híveim! Azon Isten uralkodik még most is mennyen és a földön! e csapások rajtunk is történhetnek, ha az Úr házának épületében szundikálunk. Hogy tehát az ostor helyett inkább áldást kerítsünk magunkra, ezen az elkezdett templomnak felállításán egyszívvel lélekkel serénykedjünk. Erre való nézve erősödjél Zorobábel, szólítlak legelőször méltó becsülettel téged nemes és nemzeti úr tisztartónk Fischer György! úgy mint kire vagy ezen Egyház épületének gondja annak patronusától a mélt. gróf Stahrenberg Józseftől bízva. Erősödjél meg és ezen Isten házának felállítását szokott gondossággal, okosságod szerint kormányozzad, sürgessed és szorgalmaztassad. (Éljen).

Erősödjél Jézus Josedek fia, szólítlak másodszer téged kiváltképpen tisztelendő Úr vicze esperesünk Rudinecz György erősödjél meg te is Josedek fia, Jézus papja és ha nem egyébbel, csak Istenhez való buzgó fohászkodásiddal is kérjed, segítsd ez elkezdődött épületnek folytatását, mely mellett is tett mai Istenes fáradságodat szegény hallgatóimmal együtt alázatos hálaadással köszönöm és kívánom szívből, hogy a mely templomnak fundamentumát ma gerezdes papi süveg alatt áldottad, annak derekát püspöki pálczára támaszkodván szentelhessed. (Éljen.)

Erősödjél meg föld népe. Szólítlak végre titeket közönségesen ájtatos keresztény kedves hallgatóim azon Aggaeus próféta igéivel: Erősödjél meg e város földjének minden népe! íme én veletek vagyok úgymond a seregek ura, a mint is: ha csak az Úr meg nem építi a házat, hasztalan dolgoztok, a kik azt építik, úgy mond sz. Dávid. Ez Úrban bízzatok tehát! és eltávoztatván minden zúgolódást, ellenkezést, viszálykodást, békességes elmével, jó szívvel munkálkodjatok az Úr háza körül. Ha becsületeknek örültök, gondoljátok meg hogy nagy léssen ez utolsó háznak dicsősége, nagyobb hogy sem az első. Sokkal dicsőségesebb lesz e ház ama jeruzsáleminál is, mert azt üdvöztönk csak néha-néha látogatta meg, de ebben állandóképpen fog lakni s éjjel, nappal velünk lenni a sz. tabernaculumban az oltári szentségben. Ha pedig hasznokat szeretitek, gondoljátok meg, hogy az Istennek áldása is úgy és a szerint száll reátok, mint minemű szívvel és mennyit szántok O felségének dicsőségére. Keresztény hívek! elég az hozzá s kezes is leszek felőle: hogy ez a templom épülete bizony meg nem szegényít benneteket. De ellenben arról is akár mindjárt kezem írását adom, hogy nem sok időre szegényebbek lesztek, ha annak idejében adakozó kezeiteket meghúzván, az épületet félbe hagyjátok, melyet is nem csak jövőlésképpen mondom, hanem a ki tudni akarja annak törvényes okát is házamnál a fülbe súgom. Egyéb immár nincsen hátra, hanem, hogy segítsetek mindenható fölséges Isten! hogy a minemű munkát dicsőségedre a Te nevedben elkezdettünk, azt a Te áldásoddal véghez is vihesstük, ki élsz és uralkodol mindörökké Amen.

A beszéd végeztével körülbelül délután fél 2 órakor körmenetben a régi templomhoz mentünk, hol a ker. esperes ciboriummal a népre áldást adott. Azután ebédre mentünk, melyet az nap az uradalom adott. Az építkezés kedvező ősz mellett annyira haladt, hogy november 18-ára az összes alapok elkészültek és a kőművesek ekkora fagy miatt a munkát abbahagyták.

1766. tavaszán Prohászka Venczel vezetése mellett 12 kőműves oly szorgalommal dolgozott, hogy nemcsak a kőbányából hozott köveket, hanem a régi templomból kiszedettek is elfogyasztották. A nagyroszi kocsik így nem győzvéen hordani a követ, a szomszéd községek lakosait szólíttattam fel a plébánosaik által. Ezen felhívás folytán Vadkertről ugyan senki sem jelentkezett, de Horpácsról Gelle László úr küldött egy kocsit, Drégelypalánk, Dejtár és Vecze nehányat, legtöbbet Borsosberinke, ezek közt volt a plebános Úr kocsija is. Azt azért tartottam szükségesnek megjegyezni, hogy adandó alkalommal a kölcsönt visszaszolgálni iparkodjanak a nagyrosziak. A kőművesek késő őszig dolgozván, a szentély és a hajó egy része tető alá került, a többi rész pedig az ablakok magasságáig ért. A kőművesek kifogytak az időből, az egyház a pénzből, de én nem fogtam ki az írásból, mert elég anyagot nyújt elbeszélése annak, miképp szereztem pénzt az építés tovább folytatására.

Elfogyván a pénz, a nagyrosziak a mélt. Grófhhoz a templom patrónusához akartak segélyért fordulni. De tudni kell, hogy mielőtt a méltóságos Gróf Pozsonyban nekem a már említett segítséget adta, panaszkodott nehéz körülményekről és a mostoha időkről és én nehogy oly fát rázzak, mely magától adja gyümölcsét, bízva a templom pénztárába és abba a módba, melyet már akkor elmémbe forgattam: megígértem, hogy míg a templom tető alá nem jön kéresemmel nem fogok alkalmatlankodni, azért híveimet lebeszéltem, hogy a mélt. kegyúrhoz ne forduljanak, nehogy felüljenek, mert van egy biztos mód a költségek előteremtésére. Gondolják meg az oroszok, hogy ők sem a föld termékéből, sem a szőlőkből tizedet nem fizetnek, pedig ezen kiváltságnak jogalapját sehol sem találom. Ulászló király (Decr. 2. t 45.) szerint vannak helyek az ország határán belül, a hol oroszok, oláhok és más szakadárok laknak a keresztények között és ezek saját vallásuk szerint élve tizedet nem szoktak adni, a kiket azonban a tized fizetésére a Praelátus urak kényszeríteni akarnak.

Mivel azonban a tized az egyházak javára szolgál és úgy a keresztényektől és nem a szakadároktól fizettetik, az oroszok, oláhok és más szakadárok ezentúl tizedet nem fizetnek ott, a hol a keresztények között saját vallásuk szerint élnek. Azonban az oroszok nem szakadárok, hanem keresztények és így ha a tizedet a templom építésére meg nem adják kényszerítenek, hogy ezt és az Egyház állapotát feltárjam illetékes helyen és akkor bekövetkezik az, a mit az alapkövetéltkor mondott beszédemben jószoltam, de el nem árultam, hogy nekik kell a templomépítést folytatni és azután is állandóan a földesúrnak a tizedet megfizetni. Érvelésem használt, az oroszok összeszedtek 2000 renusi forintokat a templom építésre és átadták Fischer György urasági tisztartónak. Ilyen jámbor csellel töltöttem meg ismét a már-már teljesen Üres templompénztárt és 1767 tavaszán újra hozzáfogtunk az építésnek, a kőajtmellékek a Naszáhegyből, az ajtók, ablakok Selmechről megérkeztek és helyükre tétettek, a falak teljesen elkészültek, a tető is elkészült Vácson és november végén az egész tető alá került.

1768. tavaszán a kőművesek a hontvármegyei csábi templomon dolgoztak, mert ezt is ugyanazon építőmester Schönk Mátyás Balassagyarmatról vállalta. Minthogy így az építkezés némi késedelmet szenvedett és én kifogytam az írás anyagából, azt hiszem nem lesz érdektelen, ha addig elbeszéltem, mit olvastam Istvánfy Miklós történelmében Nagyoroszi városáról. Azt írtam az előbb, hogy nagyoroszi kiváltságának az alapját nem ismerem és íme mit találok nevezett írónál 16 lapon 1544 évről? Miután a törökök Visegrádot elfoglalták, Nógrád ellen fordultak, mely a váci püspök tulajdona volt és Váctól 4 mértföld. Innen a Sereg a Ruthénok városához, melyet Oroszfalunak neveznek érkezett. Ezen várost 400 évvel előbb Kálmán király telepítette a Lodoméria és Galiczia orosz tartományokból. Törvényben biztosította szabadságukat, csak a királyi udvart és ajtókat kellett őrizniök. Ezt Istvánffy, ki 80 éves korában szélütés következtében életével együtt történelmét is befejezte írja 1608. évben. Ebből érthető hogy Oroszfalva kiváltsága akkor szűnt meg, midőn a magyar királyok az osztrák házból választottak és királyi tizeddel akkor sújtattak, midőn, mert a királyok nem székeltek Magyarországon, személyes terhei Orosz-falunak megszűntek és midőn ezen egyszerű tizedes idők multával a királyok más uraknak adományozták.

Más, a mit Istvánfy történelmében 1552-ről találtam és a mi a nagyoroszi plebánia és a szomszéd Drégely vár emlékét egyenlővé teszi, a következő: Ali basa Buja helytartója 8 vagy 10 ezer emberből álló seregével Drégely ostromára indult. Ez magas hegyen épült és a két évvel előbb elhalt Pál (de Várda) esztergomi érsek tulajdonát képezte. A várat őrizte Zondi György bátor és katonás férfi és társa Berfalusi György, ki azonban házat és családját megnézendő, távol volt és így Zondi egyedül volt. A törökök a szántóföldeket és szőlőket éjjel gyorsan ellepték és felállítottak 4 nagy ágyút és 6 kisebbet, melyekkel a várat szünet nélkül ostromolták. A torony az ostromot nem bírta, összedőlt, a falak gyengék, Zondi nem bízott, hogy a várat fenntarthassa. Nem messze volt a vártól Oroszfalva a ruthénok lakása, kiket mint említettem Kálmán király telepített ide. Ebben a községben Márton pap végezte a papi teendőket. Ezt a Márton papot hívatta magához Ali és elküldte Zondihoz a várba, mondaná meg, hogy a várat fel semmi esetre sem tarthatja, vitézségéről, nemességéről sokat hallott, erről maga is meggyőződött, nehezebb esnék neki, ha ily nemes lélek a várban vesztene életét, adja tehát fel a várat, tartsa meg még sok jóra képes életét.

Zondi röviden felelt, erős elhatározása inkább meghalni, mint szolgaságba hurczoltatni. Azután bíborruhába öltöztetett két török foglyot, pénzzel megajándékozta őket és azon kérelemmel küldte Ahhoz, hogy két apródját, kiket ő már fel nem nevelhet, mert vagy megvédi a várat, vagy meghal, vegye magához és a nehéz katonai pályára tanítsa ki. Visszaküldvén, így a papot és a török foglyokat Ahhoz, minden értékes dolgát összehordatta és sajátkezűleg felgyújtotta, azután istállójában értékes lovait, nehogy az ellenség kezébe jussanak, lándzsával leszúrta, aztán egész erővel az ellenség visszaveréséhez fogott, mely már a falakon mászott át, sokat leszúrtak, de a nagyérdőnek ellenállni nem tudtak, egyik térgyét golyó érte, egészséges térdére esenkedve harczolt, míg ismét golyó találta mellén és fején és összeesett. Fejét a török levágta és Alinak bemutatta, ki a fejet és törzset a közeli hegyen katonai pompával eltemettette és a sírra lándzsát és zászlót tüzetett. Így beszéli ezt el Istvánfy Miklós. Az oroszfalvi plebánia legkevesebb ötszázhatvan évvel ezelőtt már létezett. Íme az oroszfalvi pap Márton 1552. ik évben a török és keresztény harczosok követe. De megjöttek a kőművesek és térjünk vissza a templom építés történetéhez. 1768. június 1-ső napján kezdtek el a munkát, a kórus és hajó boltíveit csinálták előbb meg, aztán az egészet bevakolták és meszelték, a szentélyt négyszögletű kövekkel rakták ki és elhelyezték az oltárt. Az ajtóknál elhelyezték a komárommegyei Tatárról hozott márvány szenteltvíz tartókat. Az oratóriumot az uradalom következő év január havában Saját költségén akkor csináltatta, midőn e sorokat írom. A 10 változatú orgonát, melyért a régi orgonát és 200 renusi forintot adtunk, minden nap várjuk Budáról. Ily módon teljesen kiürülvén a templom pénztára, a templomépítés befejezést nyert, a torony és az előrészt jobbnak maradt.

Utódaimat és a jámbor olvasót arra kérem, hogy jóakaratomat úgy a templomépítésnél, mint annak leírásánál méltányolják és imádják Istent értem, kinek dicséret és dicsőség.

Eddig Pászt János leírása, sajnós, hogy utódai egyáltalán semmit sem hagytak hátra és így a végleges befejezés és toronyépítésről semmit sem tudni. Annyit azonban meg kell az újabb korról említeni, hogy a templom jelenlegi kegyura, a gróf Berchtold család az utolsó évtizedben a hívek kézi és fuvarváltásán felül közel 60 ezer koronát költöttek a templom és plébánia-lak rendbehozatalára.

Nagyoroszi, 1912. november havában."

A Berchtold kápolna

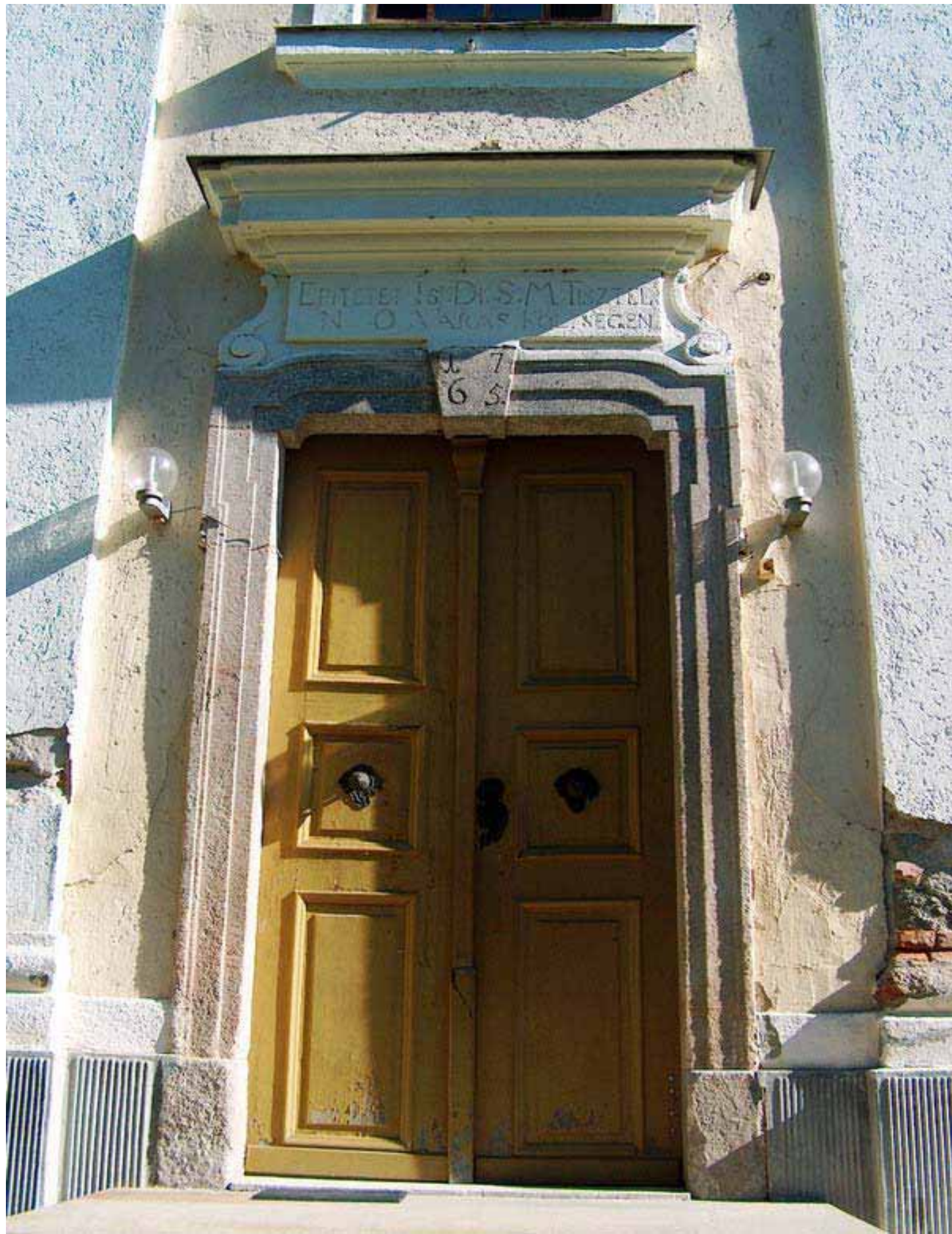
Róm. kath. templom.

Üdvözlét Nagyoroszból.

1907 június 2-án.

Profila

SZÁZDI SZTAKÓ ZSOLT

AMI MINDENT ELMOND

Retro

Még ma is emlékszel arra a délutánra: arcodon folytak a könnyek, ahogy az első, majd a második gép a toronyba csapódott, és mindezt élőben adta a tévé. Te akkor igenis ott voltál a gépen, és ugyanúgy átélted a halálfélelem minden pillanatát, mint az utasok, ugyanúgy meghaltál te is, mikor a gép az épületbe csapódott, nem a tévé előtt ülve nézted a borzalom képeit, az csak a tested volt...

Ott ültél a turista osztályon, reggel búcsút vettél a családtól, húszévnnyi begyakorolt rutinnal -azóta jársz két-három napos üzleti utakra- megcsókoltad legkisebb lányodat, aki a korai órán még aludt, nagyobb testvérei már mind Bostonba járnak iskolába, az egyik az egyetemre, a másik pedig még középiskolába. A megrendelt taxi már a ház előtt vár, és a taxist régi ismerősként üdvözlöd, már évek óta mindig ő visz ki a reptérre. Tudod róla, hogy arab, és nagy családot kell eltartania. A másfél órás út alatt beszélgetni szoktatok, a legapróbb intimitásokat is tudjátok egymás családjáról, olyakat, amiket csak barátok osztanak meg egymással. Hogy a lányodat felvették az ország legjobb egyetemére, hogy a fiad sportsikereire mennyire büszke vagy... és te adtál neki tanácsot, amikor az egyik unokaöccsétől megtagadták a vízumot.

Ő is tudja, hogy milyen útra mész, és szokás szerint most is jó utat kíván, amikor a repülőtérenél kitesz. A beszállással járó procedúra minden különösebb esemény nélkül zajlik le, és te a felszállásra várva tudomásul veszed, hogy lesznek arab útitársaid is.

Érdekes, hogy az ember még annak a tudatában is, hogy pár perc múlva meghal, milyen józanul képes gondolkodni, suhan át agyadban a gondolat. Azelőtt gyakran elgondolkodtál rajta, vajon azoknak a zsidóknak, akiket Auschwitzban beteltek a gázkamrába, mi volt az utolsó gondolatuk? Arra a következtetésre jutottál, hogy a félelemtől képtelenek voltak józanul gondolkodni. Ezt a saját tapasztalatod mondatta veled, hiszen te vészhelyzetben mindig csak a rutinban bízhattál. Az agyad olyankor mindig cserbenhagyott.

Most azonban igazán érdekes megállapításra jutottál, ahogy megfigyelted magadat. Az első percekben, ahogy a terroristák birtokba vették a gépet és az utasok közt kitört a pánik, a te vérnyomásod is az egekbe szökött, szinte elviselhetetlenül lüktetett a halántékdod, a szíved pedig szét akarta verni a mellkasod. Aztán, ahogy a szimptómák elérték azt a kritikus határt, amin túl már fiziológiai következménye lett volna a feszültségnek, egyszerre isteni béke szállt meg. Nyilván testednek a védelmi reakciója volt ez, hiszen nem akartál szívrohamban meghalni.

Először arra gondoltál, hogy a terroristák csak a gépet akarják eltéríteni és majd tárgyalások lesznek, követelések, alkudozások, esetleg egy kommandós akció. Szóval, ahogy azt a CNN-en látni. A terroristákat azonban legkevésbé az utasok érdekelték. Rövid dulakodás után, aminek során leszúrták az egyik utaskísérőt, előre mentek és miután elfoglalták a pilótafülkét, bezárkóztak oda. Ekkor sejtetted meg, hogy nem egy szokványos repülőgép eltérítésről van szó és ti nem tűszok, hanem áldozatok vagytok.

Igen, áldozat az a nászutas pár is, akik ott ülnek a másik oldali széksoron. A fiatalasszony férje ölébe hajtja fejét, és csöndesen sírdogál. A férfi viaszfehér arccal, mereven ül, mintha máris hiányozna belőle az élet, és csak egy kitömött bábu volna. Már arra sincs lelkiereje, hogy vigasztaló szavakat suttogjon felesége fülébe, amit eleinte még megtett.

Vagy áldozat az a fekete bőrű apáca is, aki most imára kulcsolt kézzel, és lehuny szemmel fohászodik teremtőjéhez. Érdekes, az egész gépet, minden utast olyan pontosan látsz, ahogy onnan, ahol te ülsz, nem volna szabad. Még az ideges arab párbeszédet is hallod, pedig a te ülésed jó húsz méterre van a pilótafülkétől. Sokszor olvastál már hasonló esetekről, csak akkor mindig fizikai sérülés volt annak az oka, hogy a lélek elhagyta a testet, és most döbbenet tapasztalod, hogy ezt egy lelki trauma is kiválthatja. Látod magad, ahogy az üléseden gubbasztasz, és verejtekezel. Igen, felülről látod magad, és még a fejed tetején azt a tonzúrát is látod, amiért otthon gyakran vagy tréfák céltáblája, hogy te egy kirúgott szerzetes vagy.

A gép most zuhanórepülésbe kezd, és a fedélzeten kitör a pánik, az utasok rémülten sikoltoznak, a másik oldali széksoron az ifjú férj felzokog, hogy nem akar meghalni... Néhányan, mintha csak most ocsúdnának letargiájukból, elkezdenek a pilótafülke felé rohanni. A gép már olyan alacsonyan száll, hogy a felhőkarcolók szinte karnyújtásnyira vannak, és az ikertornyok szédítő sebességgel közelednek...

Ülsz a monitor előtt, és minden kattintásra a borzalom újabb és újabb képe elevenedik meg. Még szerencse, hogy a gép memóriája érzéketlen, csak ezért képes ennyi szörnyűséget elviselni, de a monitor olyan, mintha valami szörnyetegnek volna szeme, ami magába szippantja áldozatát, és te már nem vagy kívülálló...

Kettesével szeded a lépcsőfokokat, ahogy rohansz lefelé, de a legszívesebben egész lépcsőházakat szökkennél át, és még így is emberfeletti távolságot kéne megtenni, hogy biztonságba juss.

Ahogy remegve áthajolsz a korláton, még nem is látod a menekülést, és magadban átkozod azt, aki ezt a bábel tornyát építette. Pedig menekülhettél volna lifttel is, ahogy a többiek, de képtelen voltál beszállni a liftbe, mert arra gondoltál, hogy hátha két emelet közt elakadtok. Pedig azt hitted, hogy kigyógyultál a klausztrofóbiából, mert mikor a városba kerültél hónapokig jártál pszichiáterhez, míg végül képes voltál egy liftbe beszállni anélkül, hogy kardiológiai tüneteket produkáltál volna. Ha jó az időérzéked, alig telt el negyed óra azóta, hogy a repülőgép a szomszédos toronyba csapódott. Először mindenki az ablakokhoz rohant, hogy saját szemével győződjön meg róla, hogy megtörtént a hihetetlen. A második gondolata azonban már mindenkinek a menekülésé volt, és kitört a pánik.

Rajtad kívül is sokan választották a menekülésnek ezt a módját, bár azért a liftekben többen bíztak. A lépcsőn ehhez mérten nagy volt a tülekedés, az erősebb kíméletlenül félrelökte a gyengébbet, mert most az életben maradás volt a tét, és ilyenkor minden egyéb csak másodlagos.

A nagy rohanásban hirtelen gyereksírásra lettél figyelmes, és szemed sarkából egy rémült, négy éves forma gyereket vettél észre, aki a menekülők fő sodrában állt és sírt. Szinte nem is lassítottad le lépteidet, úgy kaptad fel a földről. Ez az ártatlan, kékszemű kisfiú, aki olyan bizalommal hajtja válladra a fejét, egyszerre a világon mindennél fontosabb lett a számodra. Fontosabb a saját biztonságodnál is. Ez az anyai ösztön gondolod, ami egy harmincnégy éves nőben már működik. El is határozod, ha túl leszel ezen az egészen, mindent megteszel azért, hogy végre anya legyél...

Hirtelen, még mielőtt a gondolat végére juthatnál, irtózatos remegés fut végig az épületen, mintha földrengés rázta volna meg, és kialszik a villany. Kis híján a földre esel, de ekkor egy erős férfikéz utánad nyúl, és megtart. Egy tűzoltó az, sisakján apró lámpa világít. Fogalmad sincs, hogy honnan került ide, de neked most ő a biztonság. Örömöd azonban korai, mert azt olvasod le a szájáról, hogy rohanj tovább, neki még meg kell néznie, hogy nincsenek-e máshol is bajba jutottak.

Így aztán nem tehetsz mást, rohansz tovább, habár úgy érzed, hogy a tüdőöd készül szétrobbanni, de tudod, hogy nem szabad megállnod, mert minden másodperc az életedekbe kerülhet.

...

A szemed káprázik már attól, ahogy egész nap mereven bámultad a monitort. Csak most tudatosult benned, hogy a nyakad is megmerevedett, és pár gyakorlatot el kell végezned, míg újra a régi leszel. Az ablakon kopogtat az este, és a félhomály elbizonytalanítja a tárgyak körvonalait. Vasárnap van, és a falra szerelt digitális óra fél nyolcat jelez, ami azt jelenti, hogy másfél órád van átjutni a város másik felére, ahol egy szórakozóhelyen a barátaiddal van találkozód.

Kapcsolnád ki a gépet, de ahelyett, hogy a monitor elsötétülne, egy szöveg jelenik meg rajta:

TE VAGY AZ ÉN KEDVELT FIAM, AKIBEN GYÖNYÖRKÖDÖM!

Jó ideig nézed megrökönyödve a képernyőt, és visszaidéződik benned az a kép, mikor pár hete ugyanígy, értetlenül néztél egy másik monitort, amin ugyanez a felirat jelent meg, mint ami pár hete tűnt fel először, de azóta, pár hete megszűnt, most meg újra kezdődik, majd úgy döntesz, hogy ráérsz ezzel később is foglalkozni. Most nem érsz rá. Áramtalanítod a gépet és a monitor elsötétül.

Alig késel öt percet a találkozóról, amit minden héten itt tartotok, a törzshelyeteken, amit még egyetemista korokban fedeztetek fel és azóta kultikus helyé vált a számotokra, egyfajta menedékké, ahova krízishelyzetekben menekültök, és ha mást már nem is tudtok tenni, még mindig jól leihatjátok magatokat. Most azonban ijesztő kép fogad. Mintha háború rombolt volna le mindent, pedig csak egy bomba volt. A detonáció akkora volt, hogy még a közeli házak is megsérültek.

Villogó mentőkocsik és rendőrautók mindenhol, jajgató sérültek és a rajtuk segíteni igyekvő orvosok, ápolók. Vér mindenhol, a levegőt betölti az égett hús szaga. Vigyáznod kell minden lépésedre, nehogy a szanaszét heverő emberi testrészekre lépj. Egy letépett karnál megtorpansz, mert egy ugyanolyan órát pillantsz meg rajta, mint amelyet barátod a harmincadik születésnapjára kapott tőled, még a belevéssett monogram is kivehető. A felfedezés elemi erővel taglóz le, tagjaiból kiszökik az erő, mint mikor hirtelen leesik a vérnyomásod, és te úgy csuklasz össze, akár egy colstok. Most is összeesnél, de érzed, hogy egy kéz megtámaszt. Fepillantasz, és egy fiatal rendőrt látsz, aki egy ideje aggódva méreget, és mikor látta, hogy arcodból kiszökik a vér, odaugrott hozzád, még idejében elkapott. Bólintasz neki, ami most a köszönetet is jelenti, és azt is, hogy már jobban vagy: pedig, dehogy vagy jobban.

Tehetetlen fájdalomdban arcodat tenyeredbe temeted, de a közeledben megcsikordulnak az üvegcserepek, ahogy közeledik feléd valaki. Ahogy felnézel, egy lányt látsz magad előtt, akinek a fél arca hiányzik. Összeroncsolt és vértől bemocskolt arcából csak a szemei csillognak elő elevenen. A légnyomás félig levetkőztette, a nyakában takaró, amit görcsösen fog össze elől. Szemében téboly és értetlenség.

Kinyújtod felé a kezedet, de a lány hátralép, mintha még az érintésedtől is rettegne. Majd megfordul, és rohanni kezd. Keresni kezded barátod testét, de rövidesen rájössz, hogy teljesen felesleges a fáradozásod, hiszen valószínűleg akkor se ismernéd fel, ha rátalálnál. Legalább a karját magadhoz veszed, és így mész tovább, barátod karjával a kezekben.

Most egy férfire figyelsz fel, aki a vállán kamerával, a földön szanaszét heverő testrészeket filmezi. Tőle távolabb egy tévériporter már tudósít, miután megtalálta a leghatásosabb beállítást, amit majd műholdról szétszórva a világ összes tévéállomása lead. Mindeközben újabb és újabb mentőkocsik érkeznek, mások pedig viszik a kórházakba a sebesülteket. A rendőrök megszokott rutinnal kezelik a helyzetet, nem ez az első ilyen bevetésük, és vélhetően nem is az utolsó.

Kordont vonnak a helyszín köré, hogy távol tartsák a kíváncsiskodókat. Külön emberek foglalkoznak az áldozatok hozzátartozóival, mindent feljegyeznek, ami az azonosításokhoz fontos lehet, majd útbaigazítják a hozzátartozókat, hogy hova vitték a hullákat, hova a sérülteket. Te is odalépsz az egyik rendőrhöz, egy középkorú, pocakos férfihez, akinek az arca semmiféle érzelmről nem árulkodik.

A rendőr barátod karjára pillant, majd egy műanyag zacskót ad, amibe beleteheted a testrészt, feljegyzi az adataidat, pár lényegre törő kérdést tesz fel, végül megmondja a hullaház és a kórház címét. Öt perc se volt az egész.

A taxi nem ment el, ott várakozik nem messze, a sofőr tudja, hogy szükséged lesz rá, és ezért maradt, bár a rendőrök elküldték onnan, ahol eredetileg parkolt. Egy sportközvetítést hallgat a rádióban. Kikapcsolja a rádiót, amikor beszállsz, majd a zacskóra vet egy pillantást, amiben a barátod karja van, de nem szól semmit. Először a hullaházba mentek.

A hullaház parkolójában már kocsik tucatjai vannak. Elhaladtok egy autó mellett, aminek a vezetője a kormányra borulva zokog.

A hullaházhoz vezető út kaviccsal van felszórva, amit virágágyások szegélyeznek, mintha ezzel akarnák ellensúlyozni a komor épület borongósságát. Jóllehet, a tervező is arra törekedett, hogy már az épület külsejével is távol tartsa a vidám gondolatokat attól, aki feléje közelít.

A fiú, aki a hullakamrába vezet, előre figyelmeztet, hogy csak akkor nézd meg a hullákat, ha jók az idegeid és erős a gyomrod. A terembe, ahova bevezet, tizennégy hordágy van műanyag lepedővel letakarva. Néhánynak a lábához cédula van kötve, azokat már azonosították. Összeszorul a torkod, ahogy egymás után hajtogatja fel a lepedőket. Végül az utolsóban felismersz egy lányt, akit gyakran láttál egy barátodnak a társaságában. Bár a nyakról hiányzik a fej, de a jellegzetes tetoválásról a vállán, felismered.

Mielőbb kint akarsz lenni az épületből, hogy a friss levegőn mélyeket lélegezz, és ne kísértsen tovább a hullabûz.

A taxis semmit se kérdez, amikor beszállsz az autóba, hanem indít, de az úton végig az arcod fürkészi a visszapillantó tükrökben. Jó lenne beszélgetést kezdeményezni, de túl fásult vagy, és szükséged van minden erődre, hogy az élőknek a szemébe bírj nézni.

A kórház előcsarnokában ki vannak akasztva azoknak a fényképei, akiket ideszállítottak, néhányuk még a neve is oda van írva a fotó alá.

Mindenhol újságírók, és tévéstábok nyüzsögnek, az egyik sarokban épp most tart a kórház szóvivője rögtönzött sajtóértekezletet. Egy másik csoport gyűrűjében egy orvos válaszol a hozzátartozók kérdéseire. Negyedórába is beletelik, amíg az idegtépő felfordulásban találsz valakit, aki útba igazít, hogy hol található a barátodat.

Azt meg se kísérel, hogy valamelyik lifttel próbálj feljutni, inkább a lépcsőt választod. Itt már azért nincs akkora zsvivaj, csak letről szűrődnek fel hangok.

A barátod csak könnyebben sérült meg, és ezért nincs is az intenzív osztályon, hanem egy külön szobát kapott. Amikor benyitasz hozzá, nem az ágyban fekszik, hanem az egyik sarokban guggol, és zokog. A feje és az egyik keze be van pólyázva, mert az üvegszilánkok összevagdosták. Fel se emeli a fejét, mikor belépsz a szobába, te pedig nem tehetsz mást, megállsz felette, és tehetetlenül nézed.

Talán egy órát állhattál így, tökéletes tanácstalanságban, kínosan feszengve, mikor a hátad mögött nyílik az ajtó, és egy doktornő lép be. Azt mondja, hogy nyugodtan menj haza, mert a barátod még jó ideig ilyen állapotban lesz, alkalmatlan minden kommunikációra. Titokban örülsz a felszólításnak, mert magadtól sose szánnád rá magad, hogy elmenj, hiába vagy tisztában a helyzettel, egész addig állnál itt, amíg a fáradtságtól össze nem esnél. Hogy mi az, ami itt tart? A rossz lelkiismeret, bármennyire is tudod, hogy nincs rá okod, de hát te megúsztad, és ez épp elég ok a rossz lelkiismeretre.

Hazafelé, a taxiban. A rádióban egy túlélő beszél: Elmondja, hogy egy férfire lett figyelmes, aki rendkívül idegesen viselkedett, és mikor már a biztonsági emberek figyelmét is felkeltette viselkedésével, akkor robbantotta fel magát.

...

Nem aludtál túl sokat. Hajnali fél öt volt, amikor a kórházból hazaértél, és hétkor már várt az autó a tévésekkel, akikkel a megszállt területekre mentek egy menekülttáborba. Mindössze arra van időd, hogy barátod karját betedd a hűtőszekrénybe/ tudatában vagy annak, hogy a kefir és a felvágott közt milyen morbid egy emberi kar, de máshol nincs hely/, aztán egy frissítő zuhany indulás előtt, hogy ébren tartsd magad.

A mikrobusz a ház előtt vár rád, mindössze az úttesten kell átvágnod. Bent már hárman ülnek, a palesztin sofőr, a punk külsejű operatőr, és az unott arcú sztárriporter, aki valójában köp erre az egészre, hogy zsidók és palesztinok ölik itt egymást, őt csak a nézettségi adatok érdekelték, adatok érdekelték, amelyek az utóbbi időben látványos zuhanásba kezdtek, és csak az ügynöke tanácsára jött most ide „mert az emberek mostanában zabálnak minden, ami a Közel-Kelettel kapcsolatos, ez ma a nyerő téma, az újságok ezekkel a hírekkel adják el magukat”..

A punkos külsejű operatőr első kérdése az volt hozzád, igaz-e, hogy a menekülttáborokban szenzációs áron lehet kapni jó minőségű drogot. A „sztárriporter” úgy nézett rá, mintha keresztben akarná őt lenyelni, mire az operatőr valami elnézés félét hebegett, és elhallgatott.

Végül az autó elindul veletek.

Azt, hogy háborús övezet felé közeledtek, az is jelezte, hogy egyre sűrűbbek lettek az ellenőrzési pontok, és a végén már szinte kilométerenként állítottak meg titeket. Útközben kétszer is az utolsó csavarig szétszedték az autót a katonák, akik a tegnapi merénylet miatt még idegesebbek voltak, mint máskor. A „sztárriporter,, hiába lobogtatta újságíró igazolványát, az egyik katona ugyan futólag belepillantott, de ugyanúgy folytatta munkáját.

Elértétek a várost, de az igazi életveszély csak most kezdődött, mert a katonák figyelmeztetnek, hogy bárholnan orvlövészek lőhetnek rátok, úgyhogy megálltok, és felveszitek a magatokkal hozott golyóálló-mellényeket.

Az autó csak lépésben haladhatott, szinte szlalomoznia kellett az elaknásított területek közt. Mindenki ideges, csak a palesztin sofőr nyugodt, mint akinek napi rutin az ilyen akadályokon való átkelés, és egykedvűen rágya tovább a rágógumit, amivel az operatőr kínálta meg.

Mikor végre kiértek az elaknásított területről, és nagyobb tempóra kapcsolnátok, kisvártatva egy ház mellett mentek el, amit éppen katonák aknáznak alá. A háztól nem messze egy fejkendős öregember térdel egy katona előtt, aki a puskáját ráfogja.

Az operatőr, mint az örült kapja elő a kamerát és filmezni kezd, a „sztárriporter” pedig szól a sofőrnek, hogy álljon meg. A sofőr húzódozik, megpróbál ellenkezni, de a „sztárriporter” ráparancsol, hogy állítsa le a motort.

Szinte azonnal észrevesz titeket egy katona, és elindul felétek. Fegyverét ráfogja az operatőrre, és követeli, hogy a filmet adja át neki. A halálra rémült operatőr villámgyorsan teljesíti a parancsot, és remegő kézzel nyújtja át a kazettát a katonának, aki a földre dobja azt, és bakancsának a vasalt sarkával rátapos.

A „sztárriporter” szinte azonnal rátámad az operatőrre, hogy miért kellett átadnia azt a jó kis anyagot a katonának, de ő nem figyel rá, hátradől az ülésen, és lehuny szemmel próbálja megemésztetni az imént átélt sokkot. Ebben a pillanatban valami koppant a motorházon, mire a palesztin sofőr, aki most már nyugtalanul fürkészte a környéket, gázt adott és az autó puskagolyóként lőtt ki. Ekkor azonban már záporoztak rátok a kövek, amiket az elkeseredett tömeg zúdít az autótokra.

A menekülttábor egy valamikori futballstadion területén volt felállítva, és az otthontalan menekültek a stadion épületeit osztották fel egymás közt. A palesztin sofőrrel kiderül, hogy ő lesz itt az idegenvezető is, mert otthonosan mozog az összetákolt viskók közt, úgyhogy ő áll a kis csapat élére.

Beleborzongasz a gondolatba, hogy bármelyik sarok mögül előugorhat valaki, aki markolatig döfi beléd a kését, hiszen te a gyűlölt nép fia vagy, és senki se lesz, aki a segítségre siessen.

Ehelyett azonban csak egy tíz év körüli fiúcska kerül elétek, és egy fehér zacskót kínálgat megvételeire. Az operatőrön látszik, hogy azonnal megvenné a drogot, de a „sztárriporter” jelenlétében inkább letesz a szándékáról.

Az a család, amelyiket ti kerestek, az egyik öltözőt kapta meg, amelyik valamikor a vendégcsapaté volt. A családnak kilenc tagja van, a két szülő és a hét gyerek, a legfiatalabb négy éves.

Az anya ötven év körüli, de már két fiát gyászolja, az egyiket utcai harcokban lötték le, a másik viszont egy őrbódét robbantott fel. Ott van a fényképük a polcon, középen pedig már ott látható a tegnapi merénylő fényképe is.

Még az éjszaka folyamán láthatatlan erők léptek működésbe, és reggelre a város ki volt plakátozva a merénylő arcképevel, amiket útközben is gyakran láttatok, bár sok plakátot golyók lyuggattak.

Az anya tanárnő volt, az apa pedig villanyszerelő, amikor épp van munkája. Most épp volt, és a gyerekek is valahol kint játszottak.

Az operatőr körbejárja a helyiséget, vállal a kamerával, és mindent lefilmez, hosszan elidőz a fényképeken. Sehol egy ágy, ahol éjszaka alszanak, értetlenkedik a „sztárriporter”, mire az asszony elmagyarázza, hogy matracokon alszanak, amiket napközben fölszednek, hogy legyen hely. Erre azt akarja, hogy rakják szét a matracokat, mintha reggel volna, és most kelnének. A „szomszédasszony”, aki időközben betoppant, segít szétrakni a matracokat.

Most rajtad van a sor, hogy tolmácsolj a riport elkészítésében, ám az asszonyt láthatólag nemigen érdeklik a riporteri kérdései, mert nem rájuk válaszol, hanem a saját elgondolt mondókáját fújja. Sokszor voltál már hasonló helyzetben, és tudod, hogy ezek a szerencsétlenek örülnek neki, ha valaki meghallgatja őket, és mindegyik a saját nyomorúságáról akar beszélni, ami nem mindig van összhangban a feltett kérdésekkel. A jó riporteri ilyenkor hagyja, hogy minden folyjon a maga medrében, a kérdéseit is csak utólag vágja be a riportba, és a végén nagyon jó kis anyag lesz. Csakhogy itt nem volt jó a riporteri, aki láthatólag a talkshow-k világához volt szokva, ahol ő irányítja a dolgokat, most is ezt akarta, és folyton közbevág, hogy nem ezt kérdezte. Az asszony viszont nem hagyja magát, és rendíthetetlen nyugalommal ott folytatja, ahol félbeszakították, a „sztárriporter”, viszont dühöng, a haját tépi, hogy nem ezt kérdezte, és veled veszekszik, hogy biztos nem jól fordítottad a szavait. Te azonban nem hagyod magad kizökkenteni a nyugalomból, és megkéred az asszonyt, hogy a kérdésekre válaszoljon. Ő viszont azt feleli, hogy a kérdésekre nincs mit mondania, ő a fiáról akar beszélni.

A kisebbikről, aki az iskolából jött haza, mikor belekeveredett egy ködobálásba, gyerekek dobálták meg a katonákat, akik rájuk lőttek, és az ő fia ott maradt holtan az utcán. A másik fia orvosnak készült, gyerekorvosnak, hogy az öccséhez hasonló gyerekeken segítsen, és már csak egy év választotta el attól, hogy álma valóra váljon, mikor egy reggel elment hazulról, de este nem jött meg. Búcsúlevelet hagyott hátra, amiben anyja bocsánatát kéri, de neki is vállalnia kell népe sorsát. Ezért ő mindkét fiát mártírnak tartja, akik a Paradicsomba jutottak, és ha kellene, hát ő is szívesen vállalná a mártíromságot.

Alig hangzottak el az anya szavai, mikor egy asszony rontott be, és izgatottan kiabálni kezdett. Annyira hadart, hogy te csak sokára tudtad kihámozni mondókájából, hogy katonák tartanak razziát, fegyvereket keresnek. Az operatőr és a „sztárriporter” kérdően néznek rád, mint akik sejtik, hogy baj van, de nem tudják, hogy mi. Végül is nem volt szükség a magyarázatra, mert berúgják az ajtót, és a következő pillanatban vagy fél tucat puskacső mered rátok.

Két katona nyomult be, akik felforgatták a helyiséget, megtapogatták a matracokat, hogy nincsenek-e bennük fegyverek elrejtve. Mikor észrevették a fényképeket a polcon, egy sorozatot eresztettek beléjük. Az asszony védeni próbálta a számára oly drága ereklyét, és a polchoz ugrott, de az egyik golyó a vállába fúródik, mire jajgatva a földre esik.

Az egyik katona meglátta, hogy az operatőr mindent filmez. Odament hozzá, és teljes erőből gyomorszájon vágta, a kamerát pedig összetörte. Erre már a „sztárriporter” is tiltakozni kezd, és a forgatási engedélyt veszi elő, mire előkerül valami tisztfele. Az őrmester anélkül tépi össze az engedélyt, hogy akár egy pillantást is vetett volna rá. Közli veletek, hogy háborús övezetben vagytok, ahol semmiféle engedély nem érvényes, és felszólítja a stábot, hogy napnyugtáig hagyjátok el az övezetet, különben le fognak titeket tartóztatni.

Elszánt tekintetéből meg lehet állapítani, hogy nem tűri az ellentmondást, ezért meg se próbáltok vele vitatkozni. Az egész jelenet nem egész három percig tartott, a katonák mennek is tovább, hátrahagyva a földön fetregő asszonyt. A „szomszédasszony” odafut hozzá, és siránkozva föléje hajol. Te is odamész hozzájuk, és közösen feltámogatjátok a sérültet. Az operatőr még mindig össze van görnyedve az előbbi ütéstől, és a reggelije már ott van a padlón, a sztárriportert viszont sokkolja a véres látvány.

Az összeverődött tömegből többen a segítségetekre sietnek, amikor látják, hogy sérültet támogatok, és közös erővel a kocsiba teszitek a szünet nélkül jajgató asszonyt.

A kórház öt kilométerre van, de az autó csak lépésben mehet, hogy ne okozzanak az asszonynak elviselhetetlen fájdalmakat.

A kórházhoz érve betegápolók veszik át az asszonyt, és óvatosan a hordágyra fektetik.

Sietnetek kell, ha nem akarjátok, hogy letartóztassanak titeket, már csak egy negyedóra van napnyugtáig.

(Részlet az Elbeszélések könyve című frissen megjelent kötetből. Következő számunkban folytatjuk a további részek közlését. A Szerk.)

SZÁJBELY ZSOLT

Viszontlátásra

Mint születésben
a szûkszavú Halál
égboltra könnyezett hófehér csillagok
s a perc vesztett nappalok párolgó halmai közt
egy bizonytalan gesztus
a mészkövek porló némasága mögé rejtett
hamis gyémántok
-csupán erjedő szó-filterek
palástja alatt virágzik
e kétséges jelen-

Lemetszett cél-bokrainkon
innen a tátongó ágyak méregfoga villan
tükröként arcunk a kény próféciája
s üressé könnyezett szemek rácsain túl
önmagát habzsolja a Kegytelen Idő

“Viszontlátásra köd-parázs edzett Valóság!”
Csorba ladikom imár
az álmok vad habjain suhan...

SZABÓ ZOLTÁN

VÉGVÁRI LEGENDÁK

- verses történelmi játék -

Szereplők:

Mesélő

Balassi János, Kékkő várának ura

Balassi Bálint, a fia

Hartyáni Imre, a kékkői várórség parancsnoka

Losonezy Istvánné Pekry Anna, Somoskő várának
úrnője

Losonezy Anna, a leánya

Részség. Barátaimnak
szerepeltetve és Tisztelettel.

Szabó Zoltán

Mesélő (lantjával kezében a színpad vagy tér közepére pen-
derül, és az egybegyűlt nézősereg felé fordulva
elkezdi a mondókáját)

Török ellen vívtunk véres nagy csatákat,
Ebből költött a nép hősi legendákat.
Régi regék között kutassunk hát bátran.
Aki tud majd jobbat, jelentkezzen nálam.

Végek közt az első Nándorfehérvár volt.
Ki a valót látta, az bizony már mind holt.
Viszont él egy mese — pereg a nép nyelvén.

(itt lehajol egy gyerekhez)

Füled legyen nyitva, mert most elmondom én.

(ismét a tömeghez)

Támadta a török híres erősségünk,
Allah kegyeltjei ontották a vérünk.
Második Mohamed vezette a hadat.
Útjukat nem állta se könny, se akarat.

Am utolsó napján az elszánt ostromnak
Várvédő vitézek mögéjük osontak.
Hunyadi Jánosnak bátor katonái
Kitörték a várból pogány hadat vagni.

Török agyuk fészket hamar elfoglalják,
Mohamed seregét serényen szabdálják.
Küzd a szultán, buzdít, vagdalkozik bátran.
Törné ő az utat, harcolva, példásan.

Am egy magyar vitéz jön szembe löhátón.
Nem látszik az arca sisakrostélyában.
Előbb Kazán béget vágja ketté kardja,
Aztán Begaz pasát küldi a talajra.

Később Tsavnik basa — szultán hadsegéde —
Csapásai által szenderül jobb létre.
Sok várvedő vitéz ezen lelkesülve
Törököt a sáneről a síkságra küzd le.

A páncélos vitéz Mohamed előtt áll.
A szultán kíváncsi, ezért hát nem hátrál.
"Ki vagy te idegen? A pokol küldötte?
Mutasd meg arcodat! A sisakot vedd le!"

Gyermekre tekintett Mohamed szemébe,
Am hangja harsogott a sík esataterre.
"Hunyadi Mátyás a becsületos nevem,
S e földet megvédem, ez adja kenyere!"

Összeesap a két kard, szikrázik a penge.
Mohamed óriás, Mátyás viszont fúrge.
Kardjával mély sebet ejt a szultán karján,
Aki messze vágat, hazáig meg sem áll.

Vezérét veszítve menekült a sereg,
Mátyás az országot e tettel védte meg.
Hogy ez így volt, vagy sem, azt nem tudja senki.
Viszont a legendát hallotta mindenki.

Na, de nézzük tovább, haladjunk a korrál!
Hiszen a hősről született még sok dal.
Mohácsnál vesztettünk, Buda a töröké.
Am tudta mindenki, nem lesz így örökké.

Végvárokba szorult a magyar vitézség.
Mikor jött a török, ott volt rájuk szükség.
Kékkő egyik legszebb felvidéki várunk.
Gazdairól esodás legendát találunk.

Még Zólyomi Péter építtette falát.
Évszázadokon át védtek a Balassák.

Balassi János volt épp e várnak ura,
Kinek fia által lett híres otthona.

Mert Balassi Balint nem csak kardot fogott.
Keze pennával is gyakran hadakozott.
Szavaknak-tetteknek hős szelídítője.
Magyar költészetnek ő lett a bölcsője.

Amiről mesélek az ő igaz tette.
Ez volt nagy költőknek az első hőstette.
Mert akit megmentett, nem állt messze tőle.
Júlia-verseknek ő volt írója.

Losonezy Annának kedves pillantása,
Gyönyörű arcának édes mosolygása.
Ez vezette kardját bátor nagy hőstünknek.
Ez adja alapját szép történetünknek.

(a nézősereg felé galánsan meghajol, majd folytatja)

Somoskő várából futár jött egy napon.
Török tört rájuk, s megfuttatták nagyon.
Losonezy Istvánné nagyszonya küldte,
Török kardok elől gyorsan menekülve.

(itt Balassi Jánosra mutat, aki ekkor a színre lép)

Segítséget remélt Balassi Jánostól,
Kis csapatot várva Kékkőnek várából.
János urunk csak szólt, és jöttek azonnal.
Török hadat verni — ez magyar vért forral.

(itt Martnyáni Imrére mutat, aki ekkor a színre lép)

Kékkői várórség vitéz parancsnoka;
Ő Martnyáni Imre, a környék bajnoka.

(itt Balassi Balintra mutat, aki ekkor a színre lép)

Nemkülönben Bálint, János urunk fia.
Odamegy, hol kare van. Az mindegy ki hívja.

A tapasztalt kareos és a lelkes ifjú.
Lehet bennük bízni, ha itt a háború.
Balassi János hát szólította őket,
És így fogadta az elé érkezőket.

(a Mesélő itt ismét meghajol a nézősereg felé,
majd távozik a színről)

Balassi János (így szól a két vitézhez)

Anna asszony üzent. A szomszéd veszélyben.
Török hordák dúlnak pompás erdejében.
Hős nevét gyalázzák Losonezy Istvánnak,
Büszkeségét tépik szép magyar hazánknak.

(a nézősereg felé)

Losonezy István volt Temesvár vezére,
Töröktől a várat hősiesen védte.
Kihívta a pogány egy kopjatörésre.
Am megverte őket, s futhattak hét végre.

Ahmed nagy sereggel fogta körül őket.
Egy hónapig lőtte az elszánt védőket.
Am a magyar fogyott. A sok polgár meg félt.
Csak spanyol zsoldosok védtek már a mundért.

A hős Perez Alfonz bátor vezérük volt.
Am a halálával spanyol vér már nem forrt.
Sok zsoldos és polgár szorongatására
Kényszerült Losonezy a vár feladásra.

Szabad elvonulást ígért Ahmed pass,
Am a hűségének mit sem ért a szava.

Temesvár védőit mind lekaszabolták.
Okulhatott ebből egész Magyarország.

Losonezy tetemet nagy dísszel temették.
Fejét fűvel bélelt ládikába tették.
Örök fényű arát selyemmel takarták.
Ezzel enyhítették a szultán haragját.

(Imre és Bálint felé)

Temesvár hősenek él itt a családja.
Ők vannak veszélyben. Kív Somoskő vára!

Hartyáni Imre (Balassi János felé)

Minden deli vitéz élezi a kardját.
A törököt vágni — mind csak ezt akarják!

Balassi Bálint (a nézősereg felé)

Veszélyben Jüliám! Veszélyben családja!
Gaz, ki elém kerül — ígérem; megbánja!

(a kardjához kap)

Balassi János (Imre és Bálint felé)

Tisztelet a háznak, kötség a hazának!
Ez vezesse kardját — mind, e vár fiának!

(a nézősereg felé, miközben Imre és Bálint
katonásan tiszteleg, majd távozik a színről)

Kékkői katonák Somoskőre mennek.
Melyiek oldalán ott birokra kelnek.
Bár minden parancsnok bátran vezényelne!
Töröknek ellenünk esélye sem lenne.

Száznegyvenhat ember védte Drégely várát.
Nyolevanszoros ellen támadta a gátját.
Gyöngye falú várak négy napig tartották.
Szondy hős csapatát — mind kullani hagyták.

Teufel Krazmus, hadak fővezére,
Fenn, Léva várából mindezt végig nézte.
Csillogó seregét nem vitte csatába.
Gyávasága miatt borult Drégely gyászba.

Palásti csatában őt hamar elfogták.
Konstantinápolyba rabként elhurcolták.
Eltitkolta nevét, rangját letagadta.
Rút testét a szultán egy zsákba varratta.

Elve dobták vízbe, mélyen a tengerbe,
Mová diestelenként, szégyenben süllyedt le.
Szondy hősként halt meg. Bátor kapitány volt.
Nevén s becsületén neki nem esett folt.

(elmerengve néz Somoskő vára felé)

Száguldó lovakon vágató katonák.
Menjete a harcra! Védjétek a hazát!
Kegyetlen ellenség nem férhet e tájhoz!
Síríg hűek leszünk szép Magyarországhoz.

(Balassi János távozik a színről)

Mesélő (lantjával kezében a színtre lép, és folytatja
a történetet)

Balassi Bálinttal, Hartyáni Imrével,
Kékkői vitézek legjava indult el.
Meleg nyárejszakán ügetnek a lovak.
A fénylő holdvilág mutatja az utat.

Somoskő várának közelébe érve,
A szomszéd erdőben térnek pihenőre.

(e közben Imre és Balint jelenik meg a színen,
és egy-egy fára vagy kőre telepszének le)

Pihenten kell menni reggel a esatába.
Kardjukat a török már viszkette várja.

Különösen Balint az, ki tüzel nagyon.
A szentelen pogányt már most esapná agyon.
Szép szerelmét félti, törekeny alakját.
Ha bármi baj éri — nem felejtik napját!

Martyáni Imre (Balint felé, miközben a Mesélő
távozik a színről)

Csillapodj már ifjú! Ide higgadt fej kell.
Nem akarki lánya. Ezt te ne felejtse el!
Apja vére folyik Anna ereiben.
Nem esik össze, ha a török üzen.

Balassi Balint (Imre felé)

Mallottam már híret én is hős leánynak.
Megmenekülését a kőszegi várnak.

(felállva, a nézősereg felé)

Forintos Margitnak esküvőjét tartják.
Törökök a várat pont e nap akarják.

Döntő esatát vívnak. Ma már nincs kegyelem.
Násznap a templomból mind a gáton terem.
Harcol a menyasszony. Fény villan a kardján.
Megpihen a napfény szép hófehér fátylán.

Vakító ruhájú földöntúli szépség.
Megriad és reszket a babonás népség.
Visszaszorították őket a táborba.
Nagyvezérek már a selyemzsínort hordja.

Egy leány űzte el ostromló seregét.
Megigézte őket e fényes jelenés.
Boszorkányos tettét bár érte sérelem,
Jurisich Miklósé így lett a győzelem.

Martyáni Imre (felállva, Bálint felé)

Látod, van vitézség a magyar lányokban.
Ilyennek születnek, hol pogány pokol van.
Somoskő sziklain futott már a török.
Sátoros oldalán csak a csontjuk zörög.

(a nézősereg felé fordulva elkezdí mesélni a
somoskői vár történetét, miközben Bálint a
háttérben leül)

Több, mint ötszáz méter magas e bazalt hegy.
Tatár által űzve Béla itt pihent meg.
A muhi csatából menekült a sereg.
Rajtaütéstől e bazaltkup óvta meg.

Negyedik Bélának elhatározása;
Kaesiés nemzetségnek itt álljon a vára.
Oltalmazza népét az újabb veszélytől,
Ne féljen a környék minden ellenségétől.

Széckényiek alatt élte a fénykorát,
Míg most birtokolja a Losonczy család.
Losonczy Istvannak az özvegye lakja.
Vele két leánya, Fruzsina és Anna.

A környék várai sorra török kézen.
Itt már csak Somoskő tartja őket féken.
Magas, vastag fala, három körbástyája
Küldi a törököt pogányok poklára.

(Bálint felé)

Innét már látható őrtüzeik fénye.
Lopózzunk közelebb! Véd az éj sötétje.

(Imre és Bálint kiosonnak a színről)

Mesélő (lantjával kezében a nézősereg elé penderül,
és meséli tovább a történetet)

Míg a csapat pihen, kemalelni osonnak,
És az erdő alatt egy törököt fognak.
Elkapják grabancát, megragadják durván,
Reszket rajta kaftán, gatyá és a turbán.

Igy megtudnak hamar minden török tervet.
Támadási irányt, létszámot ismernek.
Ágyú nélkül jöttek, mert nagyon sietnek.
A budai basa seregéhez mennek.

Győr alá kell érni immár öt nap múlva.
Somoskőnek várát addig meghódítva.
Kékkői vitézek kardjukat felvették,
És a török táborát halkán körbe vették.

Majnalban a török nekifront a hegynek.
Ostromol keményen, létrát is szegeznek.
Táboruk őrségét csak ekkor támadják,
Dühös magyar kezek őket szétvagdadják.

Lezúdul a hegyről az ostromló sereg.
Tudta jól mindenki, ez már nem babra megy.

Szinte repül a bég, szikrát vet a kardja,
Balassi Bálinton esattan a haragja.

Vívnek kegyetlenül. Ez gigászok harca.
Irgalmat nem kínál egyiknek sem arra.
A megvadult bégnek Bálint nyakát sebzí.
Lefordul lováról, a párbajt elveszti.

Várvédők is jönnek, tódulnak a hegyről,
Törököt futtatva jókedvük lesz egyből.
Támadó seregtől megtisztul a környék.
Épp itt az ideje, hogy ezt ünnepeljék.

Rég látott emborák egymást ölelgetik,
Nagyot lakmároznak, hordót esapra verik.
Bálintot és Imrét az úrnő fogadja.

(Losonczy István özvegye és Losonezy Anna
belépnek a színre)

Mellette angyalként ott mosolyog Anna.

(itt a Mesélő az úrnő és leánya felé gálánsan
meghajol, majd távozik a színről)

Balassi Bálint (Marttyáni Imrével a színre lép, és
katonásan tisztelegnek a hölgyek előtt)

Kékkőnek várából jött e vitéz sereg,
Hogy pogány hordáktól e helyt tisztítsa meg.
Apámuram küldi minden hódolatát,
Békében és fényben éljen itt e család.

Marttyáni Imre (a hölgyek felé)

Kékkői katonák kardját felajánlom,
Sem török, sem tatár nem dülhet e tájon!

Losonezy Istváné minden tiszteletünk,
Családja ha szólít, mi rögtön itt leszünk.

Losonezy Istváné (Balint és Imre felé)

Bátor katonáknak köszönjük a tettét.
Török nem Unnepli Somoskő elestét.
Nem ülnek diadalt itt a pogány hordák.
Soha nem lesz övük egész Magyarország!

(karját felemelve keményen szónokol)

Míg csak egy kard akad, amit kéz felemel,
Módító török had nyugton itt nem teleg.
Ebben a hazában nem lehet olyan hely,
Ahol büntetlenül hullhat a magyar fej.

(karját leeresztve a nézősereg felé)

Balaton-felvidék fosztogató réme,
Minden jótét lélek elszánt ellensége.
Juszuf bégnek hívják. Verhetetlen vívő.
Könyörtelen vezér, mindent elpusztító.

Felmentésére a szigligeti várnak,
Csobánci vitézek java ellentámad.
Megtudja ezt Juszuf, és ráront Csobánéra.
Védősereg nélkül őt tárt kapu várja.

Gyulaffy László most Csobánc kapitánya.
Csalafinta tervét hamar kitalálja.
Szorgos asszonyokkal rongybabákat varrva,
Szalmakatonákat állít ki a falra.

Egy magában vágat a törökök elé,
És kiált Juszufnak; bátorsága van-e?
A kegyetlen bégnek csak egy a gyengeje.
Keresi a párbajt. E napon vesztére.

Mert Gyulaffy László — Csobáne kapitánya —
Nem ismer irgalmat, és kardélre hányja.
Öröm és ujjongás, karei kürtök szólnak,
Dörögnek az ágyuk, és puskák ropognak.

Hej, szaladt a török, ki amerre látott.
Nem mászta meg többet egyik sem Csobáneot.

(Imre és Bálint felé)

Somoskő sem volt még eddig török kézen.
Nem engedjük soha, hogy ő itt fürkésszen!

Balassi Jánosnak köszönjük hűségét,
Kékkői katonák bátor vitézségét.
Kimegyek hozzájuk, és köszöntöm őket.
Amíg összetartunk, megvédjük e földet.

(Losonezy Istvánné és Martnyáni Imre távozik
a színről)

Losonezy Anna (kedvesen Bálint felé)

En is hallottam már hasonló esetet,
Amikor egy várat furfanggal védtek meg.

Balassi Bálint (hódolva Anna felé)

Minden kedves szavat éberem figyelem.
Boldog minden percem, míg ajkan esügg szemem.

Losonezy Anna (mosolyogva Bálint felé)

Rékavárnak hívják, messze Baranyában.
Meeseknádasd mellett. Arra még nem jártam.

(a nézősereg felé)

István király adta két angol hercegnek.
Ide menekültek, s otthonuk e hely lett.
Rékavár falait ők felelítették,
És az évszázadok maig megőrizték.

Csupor András várúr Mohácsnál elesett.
De mielőtt meghalt, vett egy ígéretet.
Minden szabómestert Rékavárban hagyott,
Csak Galambos Pál volt, kit esatába hozott.

Az ő szavát veszi, s az a kívánsága;
Török nem teheti lábát Rékavárba.
Pogány hadak elől keeskét, gulyát, vadat,
És minden gabonát a várba kordanak.

Hiába ostromol Kara Ogul vezér,
E várfalak ellen serege mit sem ér.
Végül úgy dönt, hogy vár. Ehez teti őket.
Ha élelmük elfogy, hars nélkül is győzhet.

A vár ha időt nyer, úgy megmenekülhet.
Kara Ogul siet, mert Szulejman sürget.
Terítve az asztal! — csalogatják őket.
Ha enni akarnak, akkor majd kijönnek.

Am mit lát a szemük egy perás hajnalon;
Sok mekegő keeske ott sétál a falon.
Tábort bont a török. Feladja a várat.
Míg e jószág elfogy, addig ő nem várhat.

(kaeagva fordul Bálint felé)

Mej, ha tudták volna, bastyákon ki mekeg;
Kecskebőrbe varrva ugrált kétszáz gyerek.

(Anna és Bálint egymás kezét fogva és boldogan
kaearászva kisétál a szinről)

Mesélő (lantjával kezében a színpadra penderül, és
befejezi a történetet)

Szerelmes hősünket hagyjuk most magára,
Mert Anna szeméből csillag néz rája.

(kuncut módon bizalmaskodva a nézősereggel)

Am aki kíváncsi, hogy ők mit beszélnek,
Verseskönyvek lapján mind utána nézhet.

(ismét harsányan az egybegyűltekhez)

Nekünk más a dolgunk! A történet vége.
Nyitva hagyott könyvet nem teszünk helyére.
Mivel tíz év múlva az a esútság esett,
Hogy Somoskő vára török portája lett.

A legenda szerint az északi falon
Egy védőfolyosó híres lövése van.
Amikor egy napon a füleki béggel
A szomszéd oldalon lovasesapat lépdel,

A lörés lövésze célozza a béget,
Am szultáni követ élete ér véget.
Kedvenc embere volt a török szultannak,
Így hát Somoskőre egy nagy sereg támad.

Modoloezky Miklós feladta a várat.
Tizenhét éven át ott törökök jártak.
Prépostvári Balint foglalta azt vissza,
Es Balassi Balint e csatát is vívta.

Rákóczi idején kurucokhoz álltak.
Akkor Forgách Simon uralta a várat.
Később Ráday Pál kapta meg zálogba,
S a várlerombolást esellel kijátszotta.

Itt-ott a tetőrészt égették fel csupán
A esászár szigorú rendelete után.
Minden büszke magyar hácsodálatára
Így maradt fenn maig Somoskő szép vára.

A kékkői vár is került török kézre.
Fel is robbantották, ám azt is túlélte.
Barokk kastély épült a vár területén,
Díszes kaporna áll régi harsok helyén.

A várfalak mögött békésen pihenve,
Vendégeit várja szépen berendezve.
Állami Levéltár működik ma benne,
Korponai-hegység díszileg felette.

Minden nagy csatának, minden régi várnak,
Erdőszéli fának, vagy mohos sziklának,
Barmerre is járunk — él a legendája,
Mint Balassi Balint verseinek száza.

Titkukat keresni halás időtöltés,
Múltat megtalálni ábrándos felejtés.
Én kívánok hozzá izgalmas kutatást,
Szép várakat látni — kellemes utazást!

(a Mesélő a nézősereg felé itt gálánsan meghajol,
majd valamennyi szereplő a színre vonul, és sűrű
meghajlással köszönik a halás tapsot)

VÉGE

Fásztó, 2007. December - 2008. Január

Magyar Posta Részvénytársaság
Postaszállítási Igazgatósága
Mozgóposta üzem
Budapest, VIII., Várseny u. 3.
Telefon: (1) 322-5026 Fax: (1) 342-5111
Postacím: Budapest
1004

Fv: Szabó Zoltán
3060 Pásztó

POSTASZOLGÁLATI

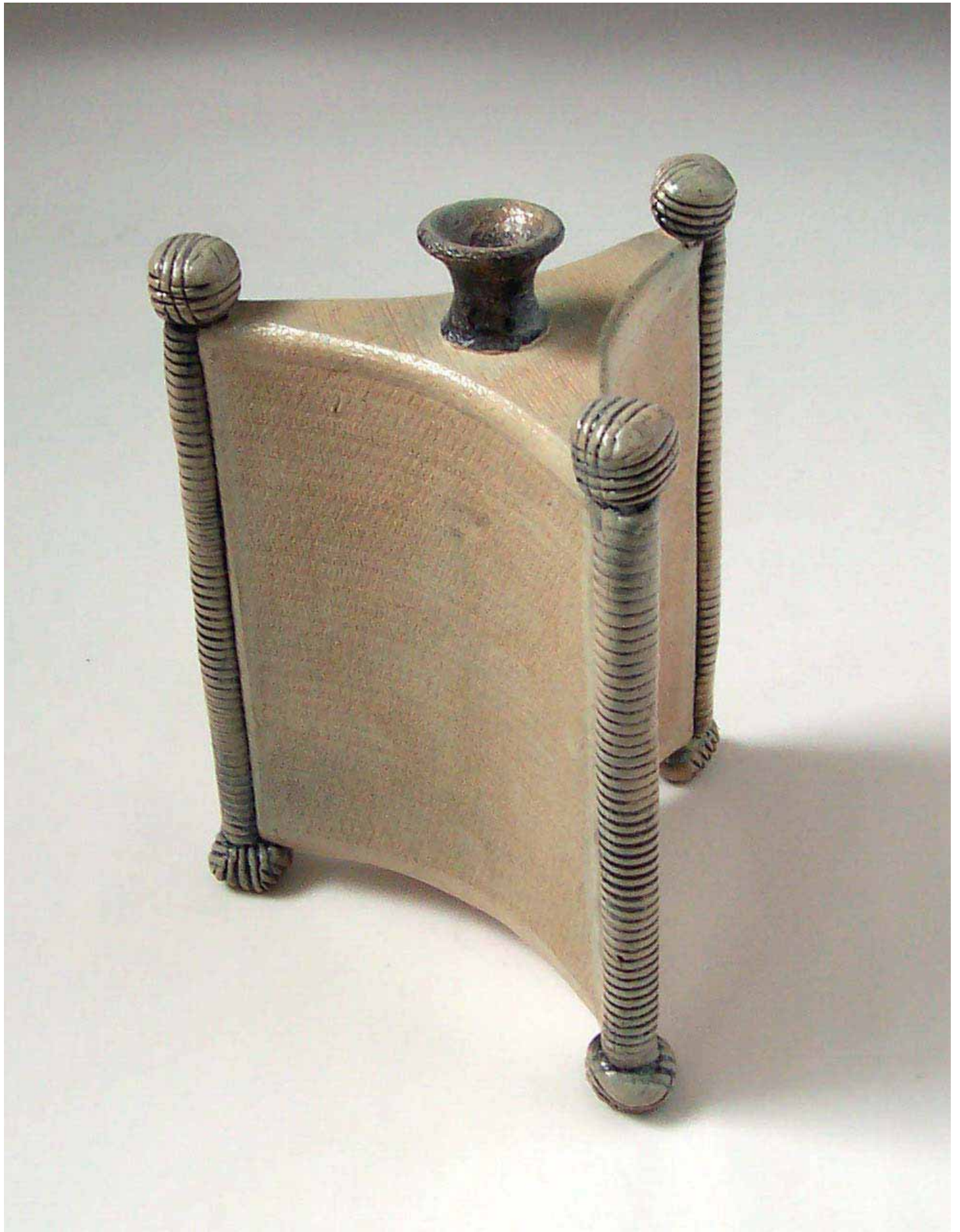
06 20

VÉGVÁRI LEGENDÁK
- verses történelmi játékok -

☞: A Rétsági Alkotótársak
és Barátok részére

Szabó Zoltán Pásztón született 1966-ban, ma is ott él. A Cserhát Művész Kör és a Kláris alkotóközösségének tagja. Alapító tagja a pásztói Athéné Alkotó Körnek. Két verseskötete jelent meg, Virágok az út mentén (2002), és a Titkok és vallomások (2003).

A most az eredetiről szkennelve közölt írását ajándékba adta Végh Józsefnek, de áttételesen a Spangár András Irodalmi Körnek is. Köszönet érte. (A Szerk.)

SZŐKE MÁRIA-MAGDOLNA

A sátán és a szajha

(a történet kitalált, a szereplők a képzelet szülöttei, bármilyen hasonlóság megtörtént esetekkel, vagy valóságos személyekkel csupán a véletlen és az író műve)

Mottó: *Ne feledd, mondta a Prófétanő akkor, az ember az egyetlen lehetősége Istennek és Sátánnak, ahol egyenlő ellenfélként játszhatnak s ennek a játéknak egy a tétje, az emberi lélek...*

1.

Húszéves koromban, kezdő riporterként mint a napi szenzáció üdvöskéje, még nem émelgyetem a szenzációszámba menő gyilkosságoktól. Tíz év elteltével viszont, okosodva az élet harcos megmarásai által, már tudtam, nincs az a szenzáció, ami megéri azt, hogy megtörtént...Ekkor már fájtak a szenzációk, a jugoszláv háború után hiába kaptam egy veder nivódíjat háborús tudósításaimért, sokáig nem tudtam végignézni egyetlen híradót sem dühroham, vagy émelgyés nélkül.

Vezető szerkesztőként megpróbáltam nagyon vigyázni a fiatal gyakornokok szenzáció mércéjére, aminek az lett a következménye, hogy végül is nem engedtem ki a kezemből a vérrel-jajjal folyó híreket.

A jugoszláv háború után sem lettem hős riporter, igaz szerelmi viszonyt kezdtem egy NATO őrnaggyal, aki aztán egy muzulmán asszonyért úgy otthagyt, mint Szent Pál az oláhokat, viszont megtanultam tisztelni a halált, és éppen ezért becsülni az életet. Szerettem a szerkesztőséget, szerettem az olvasókat és szerettem a frissen kinyomtatott újság semmi máséhoz nem hasonlítható szagát. Egy válóper és néhány nagy lírai szerelmi csalódás után biztos menedéket nyújtott a nyomdafesték, az olvasói levelek. Az emberek szeretete. És abban is hittem, hogy úgymond közösségformáló szerepem is van. Meg ilyenek. És akkor meggyilkolták az Elit Club egyik luxusprostiját, és talán a napi szenzáció is elsikkad, ha a tördelő az összes alkoholizmusával, mint valami megszállott sorskovács össze nem keveri az áldozat fotóját azzal a fotóval, amit rólam szoktunk közölni a riportok alján a lapban. De összekeverte. Más is összekeverhette volna nyugodtan. Ugyanis annyira hasonlítottam az áldozathoz, hogy az sem jutott eszembe, hogy lehordjam mindenféle figyelmetlen fasznak a tördelőt. Az áldozat vörös volt, én fekete vagyok. A többi idegesítően hasonlított.

Én akkor is lapot szerkesztettem, mikor őt egy ismeretlen szörnyeteg meggyilkolta. A rendőrségi jegyzőkönyv szerint a lány, Mónikának hívták, elment valami pénzes idegennel, s aztán meghalt. Aktus után megfojtották, s valami egészen rettenetes módon, foggal összemarcangolták az egész testét.

Az orvosi jegyzőkönyv megállapította, a gyilkos leharapta a lány egyik mellbimbóját, s valami brutális módon összemarcangolta egész testét.

Na, ennél többet nem is igen állapítottak aztán meg.

A rendőrség nem találta a tettest, a club újgazdag közönsége ijedten szétszaladt, több stricit és kurvát letartóztattak, majd bizonyíték hiányában kiengedtek.

Én meg megdöbbenve álltam a történet előtt, ha testvérhúgom lett volna a szerencsétlen, akkor sem hasonlíthatott volna jobban rám. Azt hiszem, először nem tudtam, mit kell ilyenkor mondani. A sajnálatos fotócserét, az áldozat fénykorában s a riporternek mint olyan...szóval a szerkesztőség tagjain kívül egyetlen ember vette észre.

Ez az ember a cikk megjelenése után bejött a szerkesztőségbe.

Ősz hajú volt, gyűrött arcú néni, és sírt. Nem hangosan, nem színpadiasan. Úgy sírt, mint aki soha többet nem tudja abbahagyni ezt a sírást.

Az áldozat édesanyja volt.

Hatvanéves, fáradt munkásasszony, keserű és fonnyadt, mint egy kályhán felejtett grappe-fruitte.

Leültettem az irodámban és kicsit feszélyezve éreztem magam.

- Riporter nő, drága, ne haragudjon...- a szeme egészen olyan volt, mint egy beteg vizslának – Írjon róla egy igazi riportot, amelyet maga szokott, hogy tudják a gyilkosok, meg mindenki, még egy rosszlánnyal sem szabad így elbánni... Tudja, nem volt ő rossz... Kislánykorában színésznő akart lenni... meg doktor néni... Aztán így alakult... Maga annyira hasonlít rá... jaj ne haragudjon... - az öreg vizslaszem valami halálos beteg hűséggel bámult az arcomba. – Kérem, írjon róla valami szépet, még akkor is, ha csak egy kurva volt... Kérem, írja meg, tudom, hogy akkor megfogják a gyilkosát... az Isten verje meg... az Isten verje meg...

Megírtam. Az agyára mentem a rendőrségnek, a lokáltulajdonosnak, míg az alvilág meghökkent kurvái messzemenően drukkoltak nekem és segítettek, s ebből kifolyólag született meg egyik legsikerültebb riportom. Az éji lepke haláltánca címmel jelent meg, s mint a visszajelzések igazolják, nagy port vert fel a közvéleményben. A gyilkos azonban továbbra sem került elő.

Az áldozat anyja felhívott telefonon. Kérte, menjek el hozzá, látogassam meg, ebédeljek vele.

Azt hiszem féltem először, de attól még jobban féltem, hogy megbántsam és hogy saját magamat megfosszam ettől a látogatástól.

Az udvaros kicsi ház nem tudom milyen volt igazából.

Az avított ebédlőben hatalmas citromfa állt egy dézsában. A hímzett abrosszal letakart asztalon régi porcelánteríték, az asztal mellett egy kismacska.

-Nézze, az ő cicája volt! – öklömnyi koromfekete sárgaszemű kiscica nézett rám, szabályos fehér zsabójával valahogy reverendás papra emlékeztetett.

-Hogy hívják a cicát? - kérdeztem.

-Henriknek, a lányom adta neki ezt a nevet. Nem tudom honnan szerezte ezt a macskát. Tudja, neki nagyon szép lakása volt a Shakespeare sugárúton...

Meggy leves a tányérokba, mert az volt Mónika kedvence és töltött csirke. Mire észrevettem összebarátkoztam a szomorú grappe-fruite arcú gyászoló öregasszonnyal, a kismacskaival, és a ház sem tűnt idegennek már.

-Áldja meg az Isten magát – sírta el egyszer csak a mama magát az asztal mellett – Olyan szépen megírta... ugye eljön még hozzám... senkim sincs már, csak ez a kiscica. Tudja, ez a hasonlóság maga s a lányom között... tudja, tudja én tudom, én érzem, hogy maga meg fogja találni azt az aljas ördögöt, aki meggyilkolta... Én tudom, az anyák megérik az ilyet.

A szokásos három nap egy szenzáció elve után a közvélemény egyre kevesebbet beszélt a gyilkosságról. A rendőrség még annyit derített ki, hogy az áldozatot valószínűleg autóban ölték meg. Autóval ment el utolsó kliensével szeretkezni, s ez a szeretkezés lett a veszte.

Még néhányszor elmentem az anyjához.

Jól esett agyonhajszolt idegeimmel megnyugodni ebben a kispolgári házacskában, ahonnan kiröpült a betonváros modern éjjeli lepkéje, és szállt, szállt a vágyak mocsarában, míg bele nem halt... Henrik cica meg egyenesen imádott. Mikor mentem, mindig vittem neki apró, füstölt tengeri halat, merthogy a macskák azt nagyon szeretik.

Egyik kedden grappe-fruite mama idegesen hívott fel. Kiderült, értesítették a rendőrségről, hogy a házkutatáskor lefoglalt ékszereket, Mónika ékszereit menjen, és vegye át. Elkísértem. Sok ékszer volt. Valószínűleg gálans pasasok ajándéka.

Grappe-fruite mama azonban félt ezektől. Bezárta egy régi faragott kis faládjába, és akkor este megint sokat sírt.

Két nap múlva elgázolta egy autó.

Engem értesítettek, egyéb hozzátartozó hiányában.

Grappe-fruite mama mellett két éjszakát virrasztottam. Súlyos sérüléseit, s az ezt követő műtétet beteg, elgyötört szíve és lelke nem bírta ki.

Nem tudtam magára hagyni haláltusájában. Olykor beszélt. Nem tudom miket, kiket emlegetett, de haláltusájában már kevert a lányával. Végül is meg kellett ígérjem a meggyilkolt csaj helyett, hogy jó útra térek... Megígértem. Mit tehettem volna mást. Aztán kicsit magához tért grappe-fruite mama, s megismert.

-Drága, kedves riporter nő...- suttogta a halálszagú kórteremben – Meg fogja találni... megtalálja az átkozottat... ne menjen el, maradjon velem még... s ha meghaltam, tegyen fel egy szép gyászjelentést nekem az újságba... legalább a szomszédok jöjjenek el.

A szomszédok eljöttek.

S még aznap megkeresett Petrescu ügyvéd is, aki közölte, hogy grappe-fruite anyó végrendeletileg rám hagyott minden

ingó és ingatlan vagyonát, amilye csak volt.

-Hiába - nevetett a kopasz, erősen arcszesz szagú ügyvéd – A sztárriporterek már csak ilyen szerencsések...

-Ja, kurvára... - morogtam, mert cseppet sem éreztem magam szerencsésnek.

-Szó szerint kurvára! - hahotázott az ügyvéd – maga mindig jól fogalmaz!

-Azért fizetnek! – jegyeztem meg.

Féltem a háztól.

Úgy döntöttem, semmit sem mozdítok a helyéről, míg ki nem törpölöm, mit kezdjek ezzel az egész történettel. A lakásba érve azonban hangos nyávogás ütötte meg a fülem. Henrik cica nyávogott keservesen.

-Te jó ég! – suttogtam - Na lesz már nekem macskám is.

A cica úgy rohant az ölembe, mint egy rettegő kisgyerek.

Körbejártam a két szobát.

Meglocsoltam a citromfát.

-Na, gyere Henrik cica! – vettem az ölembe a fekete szőrgombolyagot – S ekkor megláttam a faragott fadobozt. Korhadtan, pergő lakkozással bámult rám. Szívek és pávák voltak ráfaragva. Miért pont ezt vittem magammal, nem tudom...A végrendelet szerint az ékszerek is az enyémekek lettek.

Henrik cica hamar megszokta nálam. Mondhatni egymásba szeretünk. A lakást kiadtam négy egyetemistának. Ami a fadobozt illeti, csupán egyetlen ékszer tetszett igazán. Egy furcsa, egyiptomi stílusú lánc. Kitől kaphatta a szerelem atomkori papnője ezt az ékszert, mely hasonlított azokhoz, amiket egyiptomi falfestményeken látni?

Az aranykarikán drágakő szemű egyiptomi istenek, roppant finom munka. Sakálfejű, madárfejű szép szörnyetegek s középen a macskaisten, szeme két furcsa kék kő... Éreztem, mond valamit, hív ez az ékszer. Ezt az egy darabot a saját ékszereim közzé tettem.

Pár hét elteltével már fel is mertem rakni magamra.

És ez lett a kedvenc ékszerem.

Henrik cica hamar megszokta új otthonát, barátaim lassan egyre kevesebbet beszéltek a szenzációsan érdekes sztoriról. A gyilkos ügysem került meg, én meg belevetettem magam a szoció-riportokba. Megjelent egy könyvem az utcagyerekekről, mellyel elnyertem az UNICEF díját, majd első verskötetem is napvilágot látott.

S ekkor kaptam egy meghívót. Sajtónapi banzájt hirdetett valami külföldre szaladt, s onnan visszatért alak, aki, mint mondták, rengeteg pénzt akar áldozni a sajtóra. Ezen röhögtünk s tanakodtunk, vajon melyik politikai titkosszolgálathoz tartozik a faszi, vagy kinek akar kedvező sajtókampányt. Mert az újságírók márcsak ilyenek.

Röhögnek éhenhalás közben is.

A szóban forgó sajtóhepening rohadt unalmasra sikeredett.

Mint díszpinty én is untam.

Kicsit hűbörögtem, mint sztárriporter, mert ezt megkívánja az úri divat. S észrevettem, hogy egy ismeretlen alak figyel.

Olyan volt ez, mintha viszketne a hátam, ahogy bámult.

Tudom én, hogy szép es vagyok, hirös es... de mégis ... valami kellemetlen érzés lett úrrá rajtam.

-Ki az a faszi? – kérdeztem nyegle trágársággal a zsurnalisztikán oktató barátnémat - Ott az a világos öltönyös, rezes pofájú muki!

-Nem tudod? Hát ez az amerikai nagybácsi! A hazatért sajtómágnásmiska!

Kicsit röhögtünk, hogy sajtómágnásmiska, de nekem csak viszketett a hátam, ha a pofa bámult.

Aztán elfeledkeztem róla a nagy tolongásban... Élveztem népszerűségemet, fáradt voltam, de elégedett nimbuszommal, nevémmel, az irigy gratulációkkal.

S akkor az alak egyszer csak elém került, s megragadta a két kezem, s azt mondta kissé idegen akcentussal:

-Hát te vagy! Annyit hallottam már rólad ... Hát igen! Láttam a könyveidet... szeretném, ha adnál nekem is egy dedikált példányt. Kifizetem!

-Esküdjön meg erre! – nevettem a szeme közzé – de előbb, ha bemutatkozna, akkor már beszélgethetnénk is, meg tudnám, kinek dedikáljak.

Bemutatkozott.

Az tűnt fel, mennyire ideges ez az alak, de cseppet sem volt taszító. Valami nyugtalan homályosság látszott a szemében.

Kék szeme volt. Kék és fáradt, mint a fagyasztott halaknak a hűtőpultban. Nekem meg, mikor kezet fogtunk s éreztem az erős, meleg kéz szorítását, valami különös biztonságérzetem támadt. Nem tudtam mitől.

Aznap éjjel, mikor a banda ment a szállásra, én kicsit lemaradtam.

Fárasztott a sok részeg firkász, s egyedül csámborogtam a belvárosi kis utcában. Hirtelen egy autó mellől egy szakállas, magas alak ugrott ki. Villámgyorsan elém pattant, s a nyakam felé kapott.

A láncom akarta kitépni. Tanultam én önvédelmet is, így sikerült félreütnöm a nyakam felé kapó kezet, s térdrel máris rúgtam, ott, ahol a here nevű kinövésai vannak a férfinemnek. Felhörkent a fájdalomtól, tisztán láttam sötétszakállas, sovány arcát. De mire kiálthattam volna, valaki elrántotta előlem. Az amerikai nagybácsi jött a banda után fehér Mercedessel, ő állt meg a kis síkátorban, s vette észre valószínűleg az incidenst.

A szakállas tetű meg egy másodperc alatt a parkoló kocsik közé vetette magát.

Első gondolatom az volt, hogy utánaszaladok s fellármázom az utcát. Azonban az „amerikai nagybácsinak” ütköztem.

-Nem esett bajod? Jaj, te, miért mászkálsz egyedül?

-Szoktam! Elszalad a patkány...

-Hagyd a fenébe, nem esett bajod?

-Nem. A láncomat akarta letépni...

-Letépte?

-Nem.

-Gyere ülj be, hadd fusson a szemét. Elviszlek a szállodátokig.

-Köszönöm! – néztem rá, s már cseppet sem tűnt ellenszenvesnek – Mint a mesékben a megmentő, idejében érkezett!

-Véletlenek nincsenek! A csodálatos könyvedért cserében ez a minimum.

Beültem mellé az autóba.

-Elvitte a láncodat?

-Nem.

-Honnan veszed, hogy a láncodat akarta?

-A nyakam felé kapott.

-Hm, arra nem is gondoltál, hogy megfojtani is általában nyaknál kezdik az embereket?

-Eszembe sem jutott...- döböntem meg – keresett valamit a nyakamban, az volt az érzésem.

-Értékes a láncod?

-Ez nem.

-Milyen lánc?

-Egy sima feszület...

-Feszület? Vallásos vagy?

-Igen.

-Mindegy...Jó, hogy nem esett bajod...

A szakállas persze eltűnt.

Az amerikai a hotel hallig kísért.

-Nagyon örülök, hogy nem lett semmi bajod.- mondta, kék szeme valami furcsa szomorúságot sugárzott.

-S ne hősködj máskor, ifjú, csinos hölgy ne mászkáljon egyedül.

Hálásan mosolyogtam rá.

-Tudod, először utáltalak kicsit. – vallottam be fintorogva- azt hittem, azt akartam hinni a szokásos újjgazdag seggfej vagy, aki ide jött verni a belét a mezítlábas firkászoknak.

Felnevetett.

A recepció s ijedten kapta fel a fejét.

-Nem baj! Én ezentúl is vigyázni fogok rád.

-Jó! – bólintottam s valami kedves, kellemes izgalom futott át az idegeimen ahhoz képest, hogy húsz perce megtámadtak az utcán – csak lehet nehéz dolgod lesz!

-Most mit tegyek...Jóéjszakát te sztárriporter! - megint nevetett s az arca esküszöm olyan volt, mintha mindjárt elsírná magát.

Megvártam míg beszáll a fehér Mercedesbe.

Közben az ijedtségen túl röhögtem kicsit, hogy íme, a fehér ló helyett a királyfiak ma fehér Mercin csámborognak a rőzsehordó bulák után.

Alig értem a szobámba, csengett a mobilom.

Barátném volt, akire Henrik cicát hagytam. Közölte, hogy a macska fél órája tör zúz a lakásban, s ordít.

A macskáról mindig eszembe jut a meggyilkolt örömlány. S most az is eszembe jutott, hogy a meggyilkolt örömlányt megfojtották. Idegesen reszketni kezdett a gyomorszájam.

Gubbasztottam a szállodai ágyon, s már azon voltam, felkelek, s beveszek egy nyugtatót.

De ekkor megint csengett a telefon.

Az amerikai volt.

-A sztárriporter jól van?

-Kicsit most kezdek el reszketni, amúgy oké.

-Kicsi csillagom, nem kell reszkess... Senkinek sem engedem, hogy bántsanak!

-Jó ezt tudni! –próbáltam cinikuskodni, de éreztem, idétlen a hangom.

-Kösz, hogy aggódsz értem, de nincs semmi baj...

-A könyvedet olvasom. – nevetett a hang a fülemben – Ergo, veled fogok elaludni!

-Rendben, de ne horkolj a fülemben! Jó éjt, te amerikai bolondgróf! – már én is tudtam csikorgás nélkül nevetni – Örülök neked.

-Remélem is. Aludj jól.

De nem aludtam jól.

Szar álmodtam.

Táncoltam egy iszonyú huzatos színpadon, egy szál fehér tangóban, sok-sok arany ékszerrel magamon, kék neonfények között, s egyszer csak egy szakállas pofa felugrott a színpadra, s le akart teperni. Irtózva felrettentem. Aztán mégis visszaaludtam.

Az amerikai akkor elutazott. Sokat gondoltam rá. Írtam egy verset is az irodalmi mellékletbe. Senkinek nem mondtam, hogy a „kékszemű idegen árnyék” az amcsi milliomos. A vers jó volt, csak nem érttem, miért így kezdtem ” ki szeretkeztél cifra koporsókon...” ? ...de a költő talán magát sem érti olykor ...

Egy hét múlva az országút melletti pagonyban egy meggyilkolt nő hulláját találta meg két hajléktalan. A lány prostituált volt. Megfojtották, s iszonyúan összemarcangolták. Az orvosi jegyzőkönyv szerint a gyilkos leharapta a nő mellbimbóját. A közelben járőröző zsaru egy fekete dzsipre emlékezett, amiben állítólag egy sötét szakállas pasas ült.

Nem írtam meg a bűnügyet.

Nem tudom miért.

Két hónap telt el.

A szerkesztőség csödbe ment.

A nyomdaköltségek kiugrottak, több szálon gazdasági gubancok keletkeztek. A gazdasági igazgató mint kiderült, nemcsak sikkasztott, de átjátszotta a részvényeinket egy német médiacézárnak, aki azzal kezdte, hogy az alapgárdát a laptól kirúgta s közölte, neki reklámújság kell. Én magamtól adtam be a felmondásomat.

Rohadt volt minden. Anyagi gondjaim nem voltak ugyan, de szar volt.

Grappe-fruítte mama lakásában albérlők laktak, s fizettek annyit, mint egy átlagfizetés. Viszont hiányzott a szerkesztőség. Vergődtem kollégáimmal együtt.

S ekkor ismét találtak egy meggyilkolt örömlányt az egyik városi parkban. A holttest össze volt harapdálva. A park szélén az újságárus, aki a lapok mellett pont a prostiforgalom miatt még óvszert is árult, azt vallotta, senkit sem látott, csak egy sötét dzsip parkolt hajnalban a bódé előtt. Az autóban ülő szakállas barna pasi megvette az aznapi lapokat, többek között a reklámújsággá alakított egykori napilapunkat.

Amibe már nem írta meg most sem senki a bűnügyet.

Vasárnap a barátnőmmel, kedves újságíró asszonypajtásomnál ebédeltem. Csengett a telefonom. Legnagyobb megdöbbenésemre az amerikai volt.

Azt mondta, ne féljek, mert nem lesz baj. Megveszi a lapunkat, vagy csinál másikat.

S hogy nemsokára jelentkezik.

Nem vallottam be, de reménykedni kezdtem valami csodában, ami visszaadja a lapot, a szerkesztőséget, az enyémekeknek

azt, amiről csak akkor tudtuk meg, mennyit is ért, mikor elvesztettük. Vártam az amerikaiat.

A városban pánik volt.

Megtalálták az újabb meggyilkolt prostituáltat.

A rendőrségen kívül már a stricik is szabályszerű detektív alakulatokká fejlődtek.

Ekkor kaptam az első névtelen telefont.

Egy rekedt női hang volt.

-Mónika... tudom, hogy te vagy az...- mondta.

-Halló? Ön téved. Nem vagyok Mónika.

-De az vagy... Te visszajöttél...Mónika...de te sem úszod meg....

Pakk, szétkapcsolt! Ledermedve álltam, mikor Henrik cica dühös kurrogásba kezdett, s nekiugrott a telefonnak és levette.

Alig tudtam megnyugtatni, miközben eltanakodtam a macskák csodálatos empátiáján.

Elmondtam a dolgot rendőr ismerősömnök.

Azt mondta, ha kérem, figyeltetni fogják a telefonom. Nem kértem.

Aznap délután a tikkasztó meleg ellenére kimentem a városi temetőbe.

Megkerestem Mónika és Grappe-Fruite mama sírját. Virágot is vittem, mert lehet, azt hittem, a néma fejfák választ adnak valamire. Valamire, amitől igenis féltem. A temető ösvényein azon kaptam magam, hogy mondom, egyre mondogatom az amerikaiak irt vers első sorait....ki szeretkeztél cifra koporsóban...

Aznap a ház előtt egy fekete dzsip állt. Mikor meglátott, elindult, egy sötétbarna szakállas pasas ült benne. Mire felocsúdtam, eltűnt.

Felhívtam a rendőrséget.

Elmondtam, mit tapasztaltam.

Megköszönték.

Este csengett a telefon.

Az amerikai volt.

Azt mondta, két nap múlva érkezik s találkozni akar velem. Több dolgot akar velem megbeszélni, többek között egy új lap indítását.

Eldöntöttem, elmesélem neki az egészet, a Mónika halálát, az anyját, a szakállast, mindent. Hosszú idő óta, mióta a NATO őrnagy megcsalt s emiatt elhagytam, szóval először éreztem, hogy érdekel egy pasas.

Sokáig beszélgettünk akkor telefonon.

Mikor lettem a kagylót, Henrik cica megint morogni, fújni kezdett s nekiugrott a készüléknek és levette. A macskára csaptam.

Fújva szaladt fel a karnisra.

Soká jött le.

Nem tudom mi baja volt a világ legkedvesebb cicájának. Reszketve, mániákusan bújt hozzám s nyöszörgött. Ha ledobtam, visszamászott az ölembe.

Félni kezdtem. Gondoltam, felhívom barátnőmet, aztán elhessegettem a félelmet.

Kinéztem az ablakon.

Féltem, megpillantok valami dzsipet, meg valami szakállas pasit... De nem volt ott semmi.

Két nap múlva... gondoltam... A tükör elé álltam. Kicsit sápadt voltam, de amúgy tetszettem magamnak. Nárcista is vagyok, ha van rám időm, vigyorogtam a tükörré...valami extravagánsat akartam, az amerikai kedvéért... Feltűztem a hajam, majd lebontottam...S eszembe jutott az egyiptomi nyaklánc ... Felkapcsoltam. Misztikus volt. Eszembe jutott, vajon az örömlány hol hordta ezt a ritka ékszert... Furcsa képzelgés lett úrrá rajtam...mintha nem is magam látnám a tükörbe, hanem a meggyilkolt örömlányt... csakhogy ő vörös volt...

Akkor éjjel azt álmodtam, szeretkezem az amerikaival. És a hajam vörös.

És éjszakát láttam álomban, és autók fénylő reflektorszemeit. És vörös volt a hajam...Sötétvörös, mint a vér...És az amerikai szeretett. Bágyadt, jóságos kék szemét is láttam abban az álomban, sötétszöke fejét a párnámon... s reggel cseppet sem röhögtem ki magam az álom miatt, mely egy harmincéves sztárriporterhez esetleg méltatlan...

Másnap elmentem a fodrászomhoz. Sötétvörös tincseket festtettem a hajamba.

Egy pasi utánam cuppantott az utcán.

Megfordultam s láttam, egy barna szakállas muki. Utána iramodtam, de ügyesebb volt, eltűnt a tömegben. Megbeszéltem magammal, hogy azért mégsem minden szakállas fazon rám vadászó kéjgyilkos. Tetszettem magamnak, de az egyiptomi láncot nem tettem fel magamra. Szemérem volt, valami tudatalatti védekezés, valami öntudatlan félelemtől, ami elbukás, szerelmi mocsok... testnedvek csatája, líra és logika nélkül...Fene tudja. S aznap délután érkezett meg az amerikai. A belváros kedvenc teraszán beszélünk meg találkat. Ahogy kiszálltam, egy sötét dzsip húzott mellém. De mire megjédhettem volna, hirtelen az amerikai szállt ki belőle. Lehülyepicsáztam saját magam a paranoiám miatt, s szabályszerűen a nyakába ugrottam.

2.

„Asszonyok jajgattak azon az éjszakán, mikor megérkezett a Sötétség Fejedelme, mondta a Prófétanő a sivatagnak, hetvenhét szűz vére áztatta a földet, csillagok ragyogtak a Pokol pitvarában, s a Nagy Úr vitte a Kiválasztott szüzet életre vagy halálra...óh, hogy sírtak az asszonyok azon az éjszakán!”

Már nem az volt fontos, hogy hogyan kell egy főszerkesztőnőnek lapot alapítani, meg mennyibe kerül egy új napilap beindítása...

-Csak nézlek! – mondta – Egész úton azon tanakodtam, hogyan foglak nézni majd, ha itt leszek...

-Kéken! – kuncogtam – A te szemeddel csak kéken lehet nézni!

-Miért festetted meg a hajad?

-Talán nem tetszik?

-De, tetszik...nagyon is tetszik... Vörös és fekete...ugye nem is történt meg...

-Mi ?- nem értettem.

-Igaziból semmi. Tudod csillagom, semmi nem történik meg, amit nem akarunk megtörtétté tenni.

-Ezt most miért mondod?

-Hozzád jöttem igaziból. Meg akarlak környékezni! – nevetett az arcomba – El akarlak csábítani, ígérek neked majd fűt, fát s teljesen behálózlak! Szaladj most el, azt javaslom, mert később már hiába szaladnál!

-Nem tudok elszaladni. – vágtam bűnbánó pofát s túsarkú cipőim felraktam az elegáns vendéglői asztalra - Ilyen cipőkkel én akkor sem szaladok, ha hét ördög kerget!

-Ez egy rettentő perverz jelenet volt tőled! – bólintott- Úrilányhoz méltatlan. Elnézést !- fordult az elképedve bámuló pincérhez- Tudja szeretkezni akarunk s az én koromban csak akkor megy, ha a nő ilyeneket csinál.

-Rossz fogalmazás! –vigyorogtam, mint Marilyn Monroe részegen - A pincérrel akarsz szeretkezni, vagy velem?

-Várj, gondolkodjam.

-Nos?

-Férj?

-Sok.

-Szeretőd?

-Rengeteg!

-Vélhetően frigid is vagy!

-Úgy ám!

-És aztán sikoltozni fogod a pofámba, hogy akaratod ellenére elcsábítottalak, esetleg megerőszkoltalak, mert te nem is szoktál dugni, s követelsz majd nagy pénzeket kártérítés gyanánt!

-Mindig így csinálom!

-Na ez eddig korrekt.

-Egy pillanat! Igaziból a pénzedre bukok! –röhögtem – Alapjában véve leszbi vagyok, vagy ha nem, akkor pedofil. De gondoltam, ha elkápráztatlak a szenvedélyes szerelmemmel, csak veszel nekem egyszer egy lapot, s beleteszel a végrendeletedbe!

- Beleteszlek, most mit csináljak?
- Fizesd ki a számlát s gyere várost nézni!
- Várost nézni??? Életem! És az elcsábításoddal mi legyen?
- Ennyire sürgős?
- Hát... mit mondjak most, hogy úriembernek tűnjek?
- Semmit.

Végül is pontosan nem tudom, hogyan jutottunk el abba a városvégi kicsi villába, amit mint mondta, pár napra bérelt ki, míg a városba tartózkodik.

Hát bevallom vulgárisan és őszintén, volt már néhány férfi jellegű az ágyamba, de egyik sem tudott így elragadni, valami bíbor meleg örvénybe rántani, mint ez az ölelés. Mikor az emberi test automatikusan felveszi azt a vezérlést, amit nem tudni honnan ad valami ősi káosz, ami szétnyitja a combokat, ami egy lélegzetre tudja kapcsolni két ember tüdejét, ami selymes és meleg és nem lehet külön érezni a testet és a tudatot.

Irtózatosan jó volt.

Nem tudom miért.

Sokáig csókolt, megjelölve a testem, a bőr élő térképét, mely nem tudni hova vezet.

-Mond azt, hogy élek! - szólalt meg egyszer a sötétben.

-Hogy élek???

-Igen, kicsi csillagom. Mond, hogy: élek! Kérlek...

-Jó. Élek! Élek! Élek!

-Szörnyű vagy! –nevetett. Nevetett.

-Mert élek! Szörnyen jó, hogy élek!

-Igen.

-Mit igen?

-Mindegy!

-Tessék bevallani! - rákönyököltem a vállára – Kérem, tegyen vallomást, az enyhíti bűnösségét!

-Szakmai ártalmad van, drágám?

-Aha!

-Mindent megírsz, te ilyen vagy! Majd egyszer megírod, jött ez a tetű, aztán mondta neked a hülye szöveget, pedig igazából csak le akart fektetni. Gondolom így írod meg...

-Hát most írnak mást? Írjam, hogy igazából sadista állat vagy... te, tudod milyen sztorikkal szoktam találkozni?

-Tudom, életem! – hidegebb volt a nevetése - Elhiheted, hogy tudom.

-Mert okos vagy. Az eszedért szerettelek meg, nem a pénzedért, mondtam már.

-Ezt sejtettem eddig is!

-No meg a sejtelmes mivoltod...

-Te leszel nekem a gyógyulás...- mintha önmagának mondta volna – Majd meglátod!

-Kérlek. Ha gyógyulsz tőlem, kérlek szedj folyamatosan! Beteg elme ne filozofálj, inkább mondj valami szépet!

-Skótwhisky!

-Telitalálat.

-Most mondj valami szépet te... amit szeretek én is...

-Hú, na várj...oké, lásd...Élek, élek, élek!

Némán nézett.

-Tudtam, hogy te vagy az! – mondta, amit nem értettem, de nem is érdekelt.

Másnap mondtam, jöjjön el hozzám.

És jött.

Nem is lett volna semmi baj, de Henrik cica jól belecseszett a szerelmi lírámba.

Mikor beléptünk a lakásba, morogni kezdett. S bebújt az ágy alá.

Később viszont előbújt.

-Cicamica! –mondta neki az Amerikai- Honnan van ez a macska?!

-Szakmai ártalom, elmesélem! Úgyis el akartam ezt mesélni...

Nem meséltem, mert Henrik cica alattomosan nekiugrott a vendégnek, s két mellső lábával elkapva a karját, belevájta tűhegyes fogait. Aztán sipirc, fel a szekrény tetejére, s onnan kurrogott, fújt a vendégre!

-Úristen! Jaj, sajnálom! Mutasd, várj, hozok fertőtlenítőszer!

-Kicsit vehemens macskád van, csillagom...- vér csorgott a karján – be van oltva?

-Igen. A fenébe... annyira sajnálom!

-Nyugi! Van ilyen, a cica védi a gazdit a konkurenciától!

És Henrik cicát kiraktam akkor a lakásból, míg az amerikai ott volt.

Mikor elment, fájt, hogy elmegey. De mondta, pár nap s értesít. Meglepetése van.

-Palotát kapsz, princessz! – nevetett – Igazi elvarázsolt kastélyt!

-Komoly?

-Abszolút! Szerkesztőség is lesz benne, s neked egy luxus kupi, ahol kiélheted nimfomán hajlamaid! Persze csak velem!

-Mondd: szeretlek!

-Mondani kell?

-Kötelező. Vagy behozom a macskát!

-Terrorista! Szeretlek, szeretlek, szeretlek!

Boldog voltam akkor.

A boldogság egy ritka életállapot, mint mondják. Mikor az ember elsősorban annak örül, hogy pont úgy és akként él, mint ahogy éppen akkor.

Mikor kikísértem, viszont valami furcsa tűnt fel. Esküszöm, mintha azt a pofát láttam volna, aki akkor megtámadott.

Ezt el is mondtam neki.

-Ne félj! Szerintem képzelted!

-Lehet... Elvetted a józan eszem.

Elutazott.

Kicsit sírtam, pedig azt hittem, nem vagyok romantikus, vagy ilyesmi.

Másnap hajnalra szenzációra ébredt a város.

Egy szakállas férfi holttestét találták meg abban a parkban, ahol pár hete a meggyilkolt örömlányét. Negyven körüli, barna bőrű férfi volt, személyazonosságát igazoló okmányok nélkül. A halál okát a kórboncnok is találhatta. Nem tudni milyen óriási erő volt, vagy hogyan, de össze volt roppantva három nyakcsigolyája és a gégeje, viszont ujjnyomokat nem találtak, ami fojtogatásra utalt volna. Megnéztem. Ő volt, aki engem is megtámadott. A rendőrség szerint a többszörös gyilkos lelte halálát, valószínűleg a stricik vendettája következtében.

A közvélemény fellélegzett. Az örömlányok ismét kimerészkedtek éjszaka a terekre, benzinkutakhoz, utak mentére.

Virágot vittem Mónika és Grappe-Fruite mama sírjára.

Kicsit sajnáltam, hogy nem mondtam el az amerikaiak a sztorit, riportostól, mindenestől...Henrik cica amúgy napokig duzzogott és fújt. Pedig ő a világ legkedvesebb rossz cicája, a Macska.

„ Verj kést a te szívedbe némbér, ha a te szívedbe beletört a Kígyó foga! - mondta a Prófétanő a Teleholdnak. Hitetésnek és Ámításnak fejedelme szór aranyat és ezüstöt a ködös városok utcáira... megbotlanak az elmék az aranyban, megbotlanak a szívek az ezüstben. Sárkányt fogan a szüzek méhe s testvérek árulják el egymást rettegve a sötétséget azon az éjszakán. ”

Csalódás.

Kegyetlen szó. Kimondani sem szeretem.

Ropog és recseg a fogam között, mintha homokot marcangolnék a szélben ... A széllel szemben.

Az amerikai eltűnt.

Nem hívott és nem találtam.

Nem értettem, nem hittem el, hogy velem egy ilyen klasszikusan cserbenhagyásos szerelemi történet meg is történhet.

Teltek a hetek.

Új munkahelyet találtam, s végül is elvoltam magammal.

Néhányszor megpróbáltam felhívni a számot, amiről úgy tudtam az Amerikaié, de nem csengett ki.

Egyik késő délután egy elegáns olasz Opel fékezett mellettem.

Kopaszodó digó hajolt ki belőle s megdöbbenve bámult.

-Monica ?- kérdezte falfehéren.

-Nem Monica! –hördültem rá idegesen. Gyorsan tovább hajtott.

Tudtam, hogy mire célzott, valószínűleg a meggyilkolt örömlány egyik kliense lehetett. Kicsit megborzongtam. Nem tudtam, hogyan kellene kezeljem ezt a történetet, ami mint egy nagyon furcsa kérdőjel , kampójával bele-beleakadt az életembe.

A szakállas gyilkos halott volt és én már nagyon rég nem írtam bűnügyi tudósításokat.

Úgy döntöttem, nem veszem figyelembe.

És akkor este egy sötétkék dobozt találtam a postaládámban.

Kicsi bársony ékszertok volt. Félve nyitottam ki.

Egy pár függő volt benne.

Pontosan illett az egyiptomi nyakláncához. Aranykarikáján három miniatűr istenfej, a sas, a sakál és a macska.

Felhívtam a rendőrséget. Detektív ismerősöm megnézte a függőket.

-Szerintem – vélte – a lány attól az olasztól kapta a nyakláncot, aki összekevert vele téged az utcán. Valószínűleg most is meg akarta keresni s ajándékot is hozott neki, a lánc párvját... Nézd, én jegyzőkönyvet vehetek fel... de nem érdemes... A gyilkos megvan, s tudod ezek az örömlány-rajongó törzsvendégek tényleg ilyenek. Azt is el tudom képzelni az ilyenről, hogy tényleg szerette azt a lányt...másként nem vett volna neki ilyen drága ajándékokat.

-Ez így logikus, csak mi van, ha nem ő volt!

-Ne lóduljon meg az írói fantáziád - mosolygott jóságosan a detektív, azt hiszem, kicsit hülyének s hisztérikáknak nézett – tudod, a halott gyilkosok nem igazán szoktak ajándékokat küldözgetni az imádott konzumnőknek!

Ebben maradtunk.

Másnap reggel a Continental szálloda mögötti parkban egy meggyilkolt prostituált holttestét találták meg a hotel alkalmazottai. A huszonnégy éves lányt megfojtották, az orvosi jegyzőkönyv szerint különös, elvetemedett módon az egész testét foggal összemarcangolták.

Behivattak engem is a rendőrségre. Jegyzőkönyvbe vették az olaszt és a fülbevalót.

Végül is az ékszert nem foglalták le.

Este, mikor hazatértem, a telefon a földön hevert. Henrik cica megint dühösen kurrogott s fűjt a szekrény tetején.

-Ha nem fejezed be – közöltem a macskával – elviszlek egy macskapszichológushoz, de az is lehet, hogy jól fejbe ütlek a papuccsal!

Dühös kurrogás volt a válasz.

Ekkor vettem észre, hogy a visszaállított telefonkészüléken az üzenetjelző gombja jelez.

Bekapcsoltam az üzenőt. Az Amerikai volt.

Közölte, hogy éppen messze van, de nemsokára jön, s egy embere meg fog keresni, mert meglepetése van számomra.

Mint hamar kiderült, új szerkesztőség, vagy mi a csoda készült, egy távolabbi kisvároskában.

Nem csak engem, de riporter kolleginámat, asszonypajtásomat is meghívtak ide, ebbe az új médiapalotába.

Kicsit megfélekedtem én gyilkosságról, ékszerekről, mindenről.

Asszonypajtással órákon át tanakodtunk, micsoda kacsalábon morgó sajtóközpont lehet ez, csak azt nem értettük, miért egy eldugott poros kisvárosban.

-Megnézzük! – mondta a barátnőm, és én nem vallottam be, hogy nem csupán szakmai közöm volt a sajtómágnásiskához.

Rekkenő júniusi délelőtt indultunk el megnézni az új szerkesztőséget.

Hatalmas épület, régi polgárházak között.

Inkább valami katonai erődítményre emlékeztetett. Fotocella nyílt, csukódott, mikor beléptünk.

Megtorpantam.

Valami hideg irtózat ment át az idegeimen, valami iszonyú, megmagyarázhatatlan deja vu érzés...

-Ez rossz! – mondtam – Ez az egész nagyon rossz!

-Ne hülyéskedj! Mi a rossz?

Tanakodtam a márványok, fotocellák díszletében. Igen, akkor éreztem ilyet, ezt a hideg iszonyt, mikor a jugoszláv háborúban életemben először és remélem utoljára, Szarajevó mellett láttam egy tömegsírt.

Asszonypajtás lehülyézett s egy kedves odavalósi kolléga felvitte a cuccunkat az elegáns vendégszobába.

Próbáltam én viselkedni, de még az erőszakosan nosztalgizált szerelmi lírámm sem enyhítette a frászom, amit azért azt hiszem, jól lepleztem.

Az Amerikai akkor, mikor megérkeztünk, nem jelentkezett. Este elmentem kicsit kóvályogni, ismerkedni a várossal. Asszonypajtás lefeküdt aludni, a hőség s az út kifárasztotta. Én meg szokott úri modoromban persze eltévedtem a kisváros avított, polgári utcáin.

Az alkonyatban egy rokkantkocsiban ülő koldust pillantottam meg.

-Segítsen, nem vagyok idevaló, s nem találok vissza az új sajtóházba...

-Az új sajtóházba? – cserzett barna arc, töredezett fogak a rokkantkocsi keretében – Ami most épült?

-Igen.

-Oda ne is találjon vissza! Ott lakik a gonosz... hajaj...majd meglátja...

-Ember! Pénzt akar, rendben, tessék! Tud segíteni vagy sem?

-Menjen csak! – csikorogva nevetett a koldus. – Majd megbánja...hacsak nem maga is... Maga is! A sátán szajhája!

-Na, menjen a picsába! - vettem búcsút a szerintem részeg koldustól. Pár lépés után egy taxit találtam s visszajutottam az épülethez.

-Gyönyörű ez a ház – mondta a taxi sofőr – Mondja, belülről is olyan szép és modern?

-Biztos. Nem ismerem. Csak ma vagyok itt először.

A hatalmas kőkockákkal, piramis alakú szökőkúttal díszített udvaron megtorpantam: egy fekete dzsip állt a parkolóban. Leszögeztem, hogy agyamra ment a saját paranoiám, továbbá azért sem fogok törődni egy cseppet sem mindenféle baromsággal, ami elvonja a figyelmem a sajtótörténet alakításáról.

És legyőzöm az idegbajomat, ami ellenszenvet támaszt bennem az épület ellen, s különben is az anyám kínja!

Kedves és vidám voltam ezek után.

Legalábbis azt hiszem. Félelmem enyhült, csak a fotocella előtt lett mindig „Szarajevóm”, amit érzékeny művész idegeimnek tudtam be, s megígértem magamnak, leküzdöm.

Másnap reggel telefonált az Amerikai. Mondta, hogy ismerkedjünk a hellyel, mert ez lesz az új médiaparadicsom. Ő is útba van idefele s lesz még szülő, lesz még lágykenyér...meg ilyenek.

SZÉKÁCS LÁSZLÓ

K i v o n a t

mozsárban tört ízek
tapétára másolt fényei
tisztára erjedt évekről

eredések

paradicsom
almátlan kiűzetés
árnyékjáték árnyai
misztériumok

zizzen születésed
az enyém még kérdéses

bordás kapocs

börkötésben
kalligráf a címlapon
a te vagy én
a ki vagy ha kivagy
ha leszél

ember

konzerv karma
lángos angyalodtól
az útra
talán az élet
vagy fogalomzavar
lakkozott értelmezés

kérdésből kérdés

az út végén
bontsd kiürült-e

(2008.)

HÖRÖMPŐ GERGELY

A délibáb nem látszik közelről

Álmomban jött velem
a vasfejű, ceglédi parasztgyerek,
drága apró nagyapám.
- A pócsmegyeri lila ég
betakarta már Leányfalut,
és csöndesen elnézegettük,
ahogy a felhő tovaful.
Már elmentek a lányok,
kezükben énekeskönyvön virággal,
a Kisdunának szőke habján
szétterült az esti halk madárdal.
Kétségek gyötörték őt is,
de harsány hangú nagy remény
éltette mindig s messzire néző
szemén, arcán, tekintetén
ott tükröződött, ahogy mondta;
Csak türelmesen, gyermekem,
mert van jövő és van igazság.
- A délibáb közelről sose látszik.

PONGRÁCZ ÁGNES

Ha a csend dalol

Hallgassatok, angyalok, most a csend dalol...

zsibbadjon vérré a szélben minden érett gondolat,
nyíljon meg a pokol tornáca, s engedjen ki tüzes lángokat,
Héraklész, éledj, barázdát szánts Hadész szemében,
nekem mutass utat, és tudasd a világgal itt a pillanat,
akinek hite van, hallja,
akinek lelke van, értse,
és Te,
te, gyáva ember,
ki ott kopogsz álmaimban,
és csókká simulsz a szentiváni éjjelen,
te, aki elloptad tőlem a nyugodt éjszakákat,
és keserű tömlöcödben fogva tartod a szívem,
ó, te, szívtelen,
hát jól figyelj, és érezd,
a semminek látlak és a mindennek nézlek,
s míg füledben a légnyomás tarka tömlőkön dobol,
azt mondom neked, amit Isten a halálod napján mondani fog:
....

Hallgassatok, angyalok, most a csend dalol...

BESZÁMOLÓ

Mint ahogy már évek óta, most is volt (a VII.) Regejárom Misztrál fesztivál Nagymaroson! A három napos fesztiválon a Duna parti nagyszínpad mellett a Templomkertben, a Gondolatok házában, a Művelődési Táncházban és a templombéli Reneszánsz színpadon is zajlottak az események. A kellemes környezetű központi parkban pedig kézműves kipakolás, a Váci illetőségű Magosfa Egyesület helyi termékek méltányos vására tette változatossá, színessé a programot. Felleptek: Huzella Péter, Kaláka, Misztrál, Valkó Banda, Sebestyén István mesemondó, Szélkiáltó, Ferenczi György és a Rackajam, Bácsi Gyurka zenekara, Söndörgő, Galkó Balázs, és a többiek. Érdekesség: A Petőfi Irodalmi Múzeum (PIM) egy bérelt busszal járja az országot egy, a 100 éves Nyugat folyóiratot népszerűsítő kiállítással. Érdeemes lenne elhívni a kiállítást nagyobb településeknek is, az üzemanyagköltségért, esetleg szállásért (ha befér még a programjukba) máshová is elmennek. A megzenésített vers ünnpéről a Duna TV is érdekes dokumentumfilmet forgatott s mutatott be. Ez évben először a siketek részére jeltolmácsok és számítógépes rendszer segítségével "hallhatóvá" tették a verseket, zenéket.

Beszámolónk a helyszínen készült képekkel ad ízeletet a programról. (A Szerk.)

AUDITOR

Szávai Attila írásai

Póréhagyma, kifli, mustár

Azért, mikor vár az ember a fogorvosi rendelő steril, feszes szagában, az legalább olyan élmény, mint mikor pingpongütőbe harap az ember. És elhiheted, gyakran harap ebben a foghíjas világban. Mindennek megmarad a nyoma valahogy, ahogy a fogorvos keze nyoma is meg lesz húsz év múlva, ha nem úgy teszi be a dolgokat, mint valami részeg segédmunkás.

Egyszer elgondoltam már, hogy szívesen lennék fogorvos, nem foglalkozni a világgal, szépen megbújnék mindennap egy-egy csendes szájzugban és kész. Néha kicsit foghegyről beszélnek az asszisztenssel, vagy csak úgy kicsit magamban szidnám a világot, ha elem kerülne egy lyukas fog, mit lyukas fog, odvas, amibe belefér egy fészek fakopács, elefántcsorda, meteorzúgás. Amit ki is húzhatnék, recsegősen, hogy elnézést, de másként nem megy, vagy ha éppen olyan napom van, hogy nem akarom alulról harapni az ibolyát, hát, mondom megmentem ezt a barlangos testet, lesz, ami lesz, ha betonkeverővel is kell keverni a tömítő masszát.

Fogorvosnak lenni szerintem van olyan kihívás néha, mint tájfutni, tájfunban. Már, ha túlcsoordulnak az ingerküszöbön a szájbéli közállapotok. Van ahol balkániaiak, van ahol európaiak. És van ahol, elhiheted. Azt azért megnézném, tanítják-e a fogorvos iskolában, hogy hogyan kell nem leordítani a beteg fejét, mikor olyan állapotok vannak a szájúregben, mint a Galkovicsék disznajai alatt.

A kis Galkovics foggal született, foggal, körömmel. Egyszer az apja, az öreg Galkovics, tudod, a politikus, részegen kipróbálta, milyen az, mikor beleharap a betonba az ember fia. Azt mondta, nem volt éppen rossz a járdaszél, de azért nincs az a fogorvos, akiért újra csinálná. Aztán meg azon röhögött, hogy inkább harap fűbe, mint újra a betonba, inkább a rojtos lavórszélbe, a szépen ívelve csobogó ökörhugyozásba, de betonba még egyszer nem, nincs az az isten.

Ha fogorvos lennék, és egy pillanatra elgondolnám munka közben, hogy milyen alapanyagokat és szerszámokat adjon az asszisztens és, – mondjuk, pont nem nagyon kedvelném a páciens, – hamar gondolnék olyanokra, hogy szögesdrót, fejsze, százás szeg, kislábosban salak.

Nemrég hallottam, hogy a Galkovics Jolán egy időben szájszagra vette a disznókat a vásárban. Elmondom, figyelj. Reggel felkelés, kiszellőztette a szobából a lábszagot, aztán irány a piac, a disznóárus. Kiválasztotta a neki szimpatikus állatot, fénykép előlről, hátulról, utóbbiból egész gyűjtemény, sőt, kiállítás van a konyhafalon, hogy legyen takarása a lehullott vakolatnak. A disznó kiválasztásakor fontos volt még a Galkovicséknak, hogy megtapogassák az állatot, fül, orr, gége, és aztán következett a legfontosabb vizsgálat, ezen állt, vagy bukott a vásárlás valójában. A Galkovics Jolán ugyanis beleszagolt a disznók szájába is.

A legenda szerint az idős Galkovics olyan érzékenyre verte a Jolán néni orrát, hogy az idős nő a disznók szájszagából felállított egy komplett kórtörténetet, a szagon át csalhatatlanul belelátott, pontosabban beleérezett a disznó lelki világába. Az oldalára fektette az állatot a Jolán, ráült a bal első sonkára, majd egy hirtelen mozdulattal szétrántotta a disznó száját, hogy szegény állat azt se tudta hirtelen, eszik-e, vagy isszák. Aztán a Jolán a szájszagból megmondta, hogy milyen betegség volt, van, esetleg lesz. Méltatlankodott is az öreg Galkovics, hogy bezzeg az ő szájába nem szagol senki, amire azt felelte a Jolán csak, hogy minek fiam, nincs már ott semmi, amit szagolni érdemes. Az öreg Galkovics szerint a jó markáns szájszaggal semmi gond, legalább nem mennek éjszaka a szájába a bogarak. Ami az öreg szájában van, az valóban nem tréfadolog.

A drága olvasó ne arra a könnyed szájszagra gondoljon, ami leginkább az eső utáni ázott nyári erdő könnyű savanykás szagára hasonlít, nem. Az öreg szája rozsdaszagú, gyapjas, trágyásan mediterrán. Szerinte a szájszag és a kellemetlen arcú emberek között az a hasonlóság, hogy egyik sem csúnya, csak a maga módján karakteres. Mindenki ott próbál érvényesülni, ahol tud. Van, aki a saját szájában.

Ha én fogorvos lennék, azért minden kuncsafti szájtátás előtt bennem lenne a gyermeki izgalom és kíváncsiság, hogy talál-e egy fél karika kolbászt hátul, a hátsó szekcióban. A legenda szerint megesett a Galkovics családban, hogy a híres família egyik elkövetője úgy ment el a vállalati fogászati szűrésre, hogy véletlenül magában felejtett egy kis reggeli-maradékot. Póréhagyma, kifli, mustár, tokaszalonna, praliné, pálinkás tejeskávé. És mire oda jutott az üzemi program, hogy délután kiszűrjék a szűt a fejének az odáig feltáratlan barlangjából, hát rendesen leesett az álla a fogorvosnak, mikor belenézett ama feneketlen mélységbe.

Állítólag olyan határozott volt a szájszag, hogy a rendelő egyik távolabbi felső sarkában levált a tapéta. Az öreg szerint a fogviselés, mármint a sajáté, az olyan, mint az élet ezen a szájba vert bolygón: meglátszik, mennyire igényes a foghasználó. Aztán ha nem, egyszerre csak arra riad az emberiség, hogy nincs semmi más, csak a hirtelen nagy fény, meg az a bizonyos se öreg se fiatal szempár a szigorú, számon kérő tekintettel. Az a bizonyos se közeli, se távoli szempár, amit a régi írások emlegetnek.

Menü, extrák, satöbbi

Galkovics mániákus. Mármint olyan értelemben, hogy különös mániák boldog és tapasztalt tulajdonosa. Egyik ilyen mániája például, hogy különös hirdetéseket ad fel olyanok nevében, akiket nem kedvel. Legutóbb azt a hirdetést adta fel a kábeltevé képűségjába, hogy „Alig használt összeesküvés-elméletek eladók vagy bérbeadók, jó állapotú és hosszú lejáratú világnézetet beszámítunk. Ugyanitt pályakezdő angyalokat szociális segédmunkára, részmunkaidőre felvesszünk”

A hirdetésben aztán meghagyta a helyi általános iskola karbantartó műhelyének telefonszámát, ugyanis nem túl jó viszonyt ápolt a fűtővel, aki a kocsmában mindig olyanokkal viccelte meg, hogy például megsózta a kisfröccsét, később meg úgy tudni, a Galkovics feleségével jártak össze a kazánházba. A kisfröccs téma még elment valahogy bosszú nélkül, de azt azért mégsem hagyhatta Galkovics, hogy a feleségét a bűgő-remegő csövek és az olajszagú kazánok között simogassák, meg ki tudja még mit és hol. Az asszony többször úgy állított haza, hogy tiszta vaspár és gépszír volt a háta, mivel a nagy lelkesedésben csak annyi időt hagyott a fűtő, hogy letúrja a munkasztalról a szerszámokat, meg a burkolat nélküli, meztelen ventilátort, aztán csak a szuszogást és lihegést hallották a gyerekek a műhelyablakon át. Meg is jegyezték a srácok, hogy Jenő bácsinak milyen jó látni az arcát, mikor véget érnek az elfojtott sívítások meg hörgések. A fűtő persze a csövekre keni a dolgot, hogy a kondenzvezeték szokott így prüsszölni, meg sikoltozni, szökik a nyomás valahol, de szerencsére mindig megtalálja a hibás részt – rendszerint két függőleges cső illesztésénél – és betömi. Csak azt furcsállták és tették szóvá a múltkor a harmadik bé felvilágosultabb tanulói, hogy de érdekes kondenzvezeték, hallották, hogy a nagy nyihákolás és sziszegés után Jenőbácsi azt kérdezte a csőtől, hogy milyen volt, a cső meg válaszolt, hogy egyre jobb vagy Jenőkém. És a kondenzvezetéknek határozottan olyan hangja volt, mint az igazgatóhelyettes tanár nénié. A gyerekek közül többen biztosak voltak abban, hogy egy kondenzvezeték, akármilyen szép is meg művelt is, bármennyire jól állnak rajta a hegesztések, általában nem tud beszélni. Ha meg is próbál, az csak valami kattogás-buhogás. Ezzel szemben a tanárnő szép és művelt, viszont nem szeret beszélni, ha már nincs rajta bugyi. Csak a gépszírt keni szét a hátával, mag a vasreszeléket dörzsöli be viszketősre, ahogy mozog rajta a fűtő előre-hátra, mint a gőzmozdony.

Ebből lett elege Galkovicsnak, azt mégsem hagyhatja, hogy a fűtő, ez a Jenő csak úgy lekondenzvezetékezze a feleségét, akivel már tizenöt éve házasok, a vállalati üdülős nyaralásokat már nem is említve. Elege lett és úgy döntött, hirdetést ad fel a fűtő nevében. Két nap múlva csörgött a műhely telefonja, városi hívás volt, a helyi plébániáról telefonált az atya, hogy Jenő bátyám, nem lehet talán, hogy a húsz év kazánmagány és a vastag csövek monoton zúgása maradandó károkat okozott esetleg az idegrendszerben?

De Jenő megnyugtatta a plébánost, hogy köszöni az aggodalmat, de nagyon jól érzi magát odalent a kazánházba, lelkileg oké, ha meg esetleg szellemi békére és megvilágosodásra vágyik, bekapcsolja az ívhegesztőt, a feszes ívfényben kiváló gondolatok születnek. Ha hinni kell valamiben, akkor az legyen valami biztos és masszív dolog, szokta mondani az atyának, mint például egy jól megfogalmazott hegesztési varrat. Az atya ilyenkor mindig lecsapja a kagylót, és rövid imát mond a fűtő lelki üdvéért.

A másik hirdetésben, amit Galkovics elküldött a helyi kábeltévé szerkesztőségébe, egy olyan háromlemezes dvd-sorozatot árult, amin a város éjszakai fényei látszanak, semmi egyéb, sárga csíkok az utcák, a közvilágítás halvány és beteges, köszönhetően az őszi gazégetések völgyberagadt füstjeinek. A filmen óránként feltűnik valami autó, ami ahogy jön, úgy el is megy, és ugyancsak óránként megjelenik egy részeg, vagy fiatal pár. A lényeg, hogy nem látni semmi konkrétat. A filmet ő maga rendezte, forgatta és szinkronizálta, az alkotás vágtatlan, pedig ha a szükség és művészi ambíció úgy kívánja, egészen jól vágja a filmjeit. A felesége viszont már többször mondta, hogy úgy vágom ki a szemétbe, hogy maximum pofákat fogsz vágni, nem filmeket, érted? Meg, hogy menjen el az orvoshoz, ha nem tudja feldolgozni az életet, még ha az néha kellemetlen is. Az asszony nem tudja, hogy a filmezést az orvos írta fel, illetve találta ki, hogy Galkovics ezzel tudja le- illetve megkötni magában az érzelmeket meg az idegfeszülést és így talán nem a család lesz összevágva, hanem a film.

Mint például ez is itt. Olyanokat mond a filmen, hogy „mindenki alszik, alszanak a forgalomcsillapító szigetek, alszanak a mászóak, alszik a városháza és a testületi ülés jegyzőkönyvei.” És, hogy „hagyjátok azt a nyakkendőös embert a színpadon a mikrofonjával meg a beszédjével, inkább beszéljete egymással, mondjuk arról, hogy az élet szép, még ha előfordul is néha maghasadás, hiába, atomkorban vagyunk, tegyétek be mikróba az álmaitokat, vagy csak menjetek ki az erdőbe és nézzétek meg, ahogy az állatok megnézik az erdőbe menőket, a fákon bogarak ülnek és pislogás nélkül olvasnak sok kis zöld könyvlapot és az író örül az életnek, mint minden író, még ha néha béna is egyes világcsinálóban pár lelki szolgáltatás” – mondja a legvégén, az utolsó snitt után és tisztán hallani, ahogy elesik és halk, de biztos horkolás veszi kezdetét. A dvd-hez jár keménytok, van benne menü, extrák, satöbbi.

PROGRAMAJÁNLÓ

I. NAGYOROSZI GOMBÓC FESZTIVÁL

2008. augusztus 9.
Nagyoroszi HEMO és környéke
Program:

Kiállítás helyi alkotók munkáiból
kézimunkák, gyöngyékszerek
Főzés: gulyás, szilvás gombóc, szuszogó
Régi és új autó és motor szépségverseny
Nevezés: Szarvas Tamásnál 14:00 órától
17:00 Drégelypalánki hastáncosok műsora
18:00 HÁZASPÁRBAJ

18:45 Autó és motor szépségverseny eredményhirdetése
19:00 7HATÁR WORLD GROUP MUSIC koncert
/Kozák simon Katalin, Hána László, Lábos Szabolcs,
Szabó Sándor, Budai Sanyi, Hegyaljai-Boros Zoltán/
20:00 TÁBORTŰZ gitár zenével
kb. 21:00 Retró Discó TOMAS SPIKE /Aula/

Kézművesek, árusok, játszóház kicsiknek 14:00- 19:00
korongozás, csuhézás, kerámia, gyöngyfűzés, fafaragás,
arcfestés, egészségsátor, stb.

ZENE: TOMAS SPIKE

Támogató: Nagyoroszi Község Önkormányzata

Minden érdeklődőt
szeretettel várunk!

Pályázat - Jókai-díj 2009

A Jókai Közművelődési és Múzeum Egyesület (Rév-Komárom, Szlovákia) és a Falvak Kultúrájáért Alapítvány (Budapest, Magyarország) pályázatot hirdet:

- 1 . Pályázat címe: Jókai – díj
- 2 . A pályamunkák beérkezési határideje: 2008. szeptember 30.
- 3 . A pályázatról:

a) 2009-es évi téma: Beöthy Zsolt, az irodalomtörténész, a közéleti személyiség.

b) Pályázni nyomtatásban meg nem jelent munkával – szépirodalmi alkotással, történeti tanulmánnyal, értekezéssel lehet, melynek terjedelme legalább 10 oldal, de nem haladja meg a 45 ezer karaktert, 12-es betűmérettel írva, másfeles sortávolság használata mellett, amelynek közlési jogával a szerző rendelkezik.

c) A pályázat jeligés. A külső borítékra kérjük ráírni: „Jókai – díj, pályázat”. A pályaműhöz külön, zárt borítékban csatolandó szerzőjének neve, lakcíme, e-mail címe, telefonelérhetősége, s nyilatkozata arról, hogy a pályamű nyomtatásban még nem jelent meg. Ezen a borítékon is kérjük feltüntetni a pályázó jeligéjét.

d) A pályázatokat egy nyomtatott példányban, minden oldalon jeligével ellátva és digitális formában – PDF, illetve WORD, CD-n kell benyújtani az alábbiakban megadott címre.

e) A pályázatok értékelésre kerülnek. A pályaművek tartalmi értékelése mellett külön hangsúlyt fektetünk a dolgozatok nyelvi – stílus, stilisztika, helyesírás – színvonalára.

f) Az alapítók a pályázatra érkezett, s a bírálóbizottság által arra érdemes írásokból egy antológia kiadását tervezik.

4. A döntés és értékelés: A legmagasabb értékelést kapott művek közül az alapítók által felkért nemzetközi bírálóbizottság legkésőbb 2009. február 15-ig hozza meg döntését.

5. A Jókai - díj tárgyasult formája Jókai Mór kezének márványlapon elhelyezett festett gipszmásolata, melyhez 30.000.- szlovák korona pénzjutalom társul a bírálóbizottság döntése alapján.

6. Az elismerés 2009. februárjában, Jókai Mór születésnapja alkalmából Rév-Komáromban kerül átadásra.

7. A díjnyertes mű első felhasználási joga az alapítókat illeti.

8. A nem díjazott szövegeket az alapítók nem őrzik meg, s nem küldik vissza.

Levélcím: Jókaiho všeobecnozdélavacie a múzejné zdru•enie - Jókai Közművelődési és Múzeum Egyesület, Valchovnicka 2 (Csapó u. 2), 945 01 Komárno, Szlovákia, vagy

Falvak Kultúrájáért Alapítvány 1143 Budapest, Stefánia út 33, Magyarország

HÍREK

Meghívó

Szeretettel meghívjuk az ipolysági
Simonyi Lajos Galériába
Végh Borbála Karolina kiállítására.

Megnyitja Dr. Végh Károly irodalomtörténész.
Közreműködik a Medvecukor Jazz Band.

Megnyitó: 2008. július 18. 16 óra
Ipolyság - Šahy, Pincék u. 1.

Végh Borbála Karolina kiállítása nyílt meg, s volt látható július hónapban az Ipolysági Simonyi Lajos Galériában. Az izgalmas kiállítás anyaga Borbála rajzaiból, festményeiből, fotóiból, és üvegtárgyaiból állott. Reményeink szerint a következő havi számunk képzőművészeti anyagát e kiállításon is látható képek, tárgyak adják majd, remélve, hogy a lapban való közlésük ugyanazt az élményt jelentik, mint a kiállításon. (A Szerk.)

E havi számunk szerzői:

Borsi István (Budapest, 1957) Diósjenő,
szellemi szabadfoglalkozású, író

Hörömpő Gergely (Kisvác, 1945 - Kisvác,
2007) református lelkész, költő

Ketykó István (Szügy, 1946) Verőce, nyugdíjas
köztisztviselő, költő

Móritz Mátyás (Budapest, 1981) Budapest,
író, költő

Nádai Virág (Miskolc, 1975) Miskolc,
könyvtáros, költő

Péter Erika () Békéscsaba, költő

Pongrácz Ágnes (Balassagyarmat, 1968)
Szanda, tanár, költő

Szabó Zoltán (Pásztó, 1966) Pásztó, költő

Szájbely Zsolt (Balassagyarmat, 1987) Rétság,
tanuló, költő

Szávai Attila (Vác, 1978) Rétság, író, újságíró

Százdi Sztakó Zsolt (Ipolyság, 1967) Százd,
író

Székács László (Budapest, 1946) Budapest,
nyugdíjas mérnök, költő

Szöke Mária Magdolna (Nagyvárad, 1970)
Nagyvárad, újságíró, író, költő

Végh József mkl. (Diósjenő, 1953) Diósjenő,
helytörténész, művelődési ház igazgató

Impresszum:

Alapító-szerkesztő:
Karaffa Gyula

Helytörténet:
Végh József mkl.

Képzőművészet:
Konczili Éva

Szerkesztőség címe:
2645. Nagyoroszi, Petőfi út 19

Telefon:
0630-383-5385

Email cím:

karaffagy@freemail.hu

hgev@freemail.hu

**Terjesztés kizárólag PDF
formátumban.**

Egyházy Gábor kerámiája